Brussel 13-6-15

Zondag 13 Juni 1915. Eerste Jaarg. Nr. 149

Prijs : 5 Centiemen door geheel België

HET Vlaamsche Nieuws

Het best ingelicht en meest verspreid Nieuwsblad van België. - Verschijnt 7 maal per week

ABONNEMENTSPRIJZEN :
Per week ..... 0.35 | Per 3 maanden ..... 4.—
Per maand ..... 1.50 | Per 6 maanden 7.50
Per jaar ..... 14.—

BESTUURDER : ALFONS BAEYENS
BUREELEN : ROODESTRAAT, 44, ANTWERPEN. Tel. 1990

AANKONDIGINGEN :
Tweede bladz., per regel 2.50 | Vierde bladz., per regel 0.60
Derde bladz., id. 1.— | Doodsbericht ..... 5.—
Voor alle annoncen, wende men zich : ROODESTRAAT, 44.

GODSDIENST EN OORLOG

Het pausdom, zonder wereldlijke staten, zonder legers, alleen door zijn zedelijken invloed, door het gezag dat het voert over de zielen, wast met den dag in aanzien en in macht.

Van waar die algemeen erkenning op een oogenblik dat alleen het geweld der wapenen in aanmerking komt?

Pius IX, de oorlogzuchtige paus, die de vreemdelingen in zijn land riep om ze als zoeaven te wapenen en tegen zijn eigen landgenooten te doen vechten, verloor bij dat bloedig spel zijn Staten. Als wereldlijke koning deelde hij het lot van zooveel ander onttroonde vorsten.

't Houdt geen stand te beweren dat zijn volk geen revolutie mag maken en hij de eenige onafzetbare monarch van de wereld moet blijven.

Pius IX was een middeleeuwsche paus, die dogma's wilde smeden, banbliksems slingeren en krijg voeren. Hij was de laatste paus die dogma's uitriep.

Na hem kwam Leo XIII, de fijne diplomaat, die ringen gaf aan Abdul-Hamid en er geschenken van ontving; die Bismarck met onderscheidingen overlaadde en goed wist te staan met al de kanselarijen van de wereld.

Van alle pausen wordt gezegd dat ze groote pausen zijn ; of de diplomaat Leo XIII die benaming verdient zal de geschiedenis uitmaken.

Toen hij stierf, rijp van jaren, en na de jaren van Petrus als stedehouder te hebben overschreden, beviel de tiaar aan een braaf, eenvoudig man, den patriarch van Venetië, die zich Pius X heeten zou. Hij was noch strijdlustig noch diplomatisch aangelegd; hij was een oprecht geloovige priester, die aan zijn geestelijkheid verbood politiek te maken — hoe dit verbod werd nageleefd weten ze in België het best — en die de kinderen hun eerste kommunie liet doen op zeven jaar, tot groote ergernis van de kristelijke moeders en... van de konfectiehuizen.

Voor deze laatste werd dan de plechtige kommunie uitgevonden.

Gelijk de oorlog losbrak, brak ook zijn hart en hij ging naar den hemel vóór de stroomen bloed te hebben gezien die nu Europa, die nu ook zijn eigen land besmeuren.

De « man der kerk », Monsignor della Chiesa, met voorbeschikten naam, werd Benedikt de XV.

Omdat hij zich boven de bloedige geschillen der mogendheden stelt en paus wil blijven aller kristenen, want de twee katholiekste landen van de wereld Oostenrijk en België, zijn met elkaar in oorlog, wordt hij uitgemaakt en geschoiden.

En ondanks dat alles wast het Pausdom van dag tot dag in aanzien en gaan naar den Paus aller oogen alsof hij den vrede moet terugbrengen aan Europa.

Als het Vatikaan dat verwezenlijken kan zal nooit het pausdom zoo schitterend boven het geheele menschdom hebben geblonken. En de naam van Benediktus, de Gezegende, zal ook een voorbeschiktheid in zich hebben gedragen.

Nochtans wordt die zienswijze ook tegengesproken.

Zoo schrijft het *Vaderland* ter gelegenheid van het tijdelijk gezantschap bij den paus, waarover in de Hollandsche Tweede-Kamer een ontwerp gisteren werd gestemd :

« Reeds blijkt dat de vreemde diplomaten het Vatikaan hebben verlaten en zich in Lugano gevestigd hebben. Zij zullen, dank zij de waarborgwet, kunnen korrespondeeren met den Paus, zij zullen hem niet kunnen spreken, zoodat gezamenlijk overleg (over den vrede) ongemeen moeilijk wordt.

Daarbij komt dat de Paus op verschillende oorlogvoerende mogendheden slechts luttelen invloed zou kunnen oefenen. Turkije en Rusland staan geheel onafhankelijk tegenover den katholieken kerkvoogd ; met Frankrijk is de verhouding verre van ideaal en het is de groote vraag hoe zich de verstandhouding tot Italië zal ontwikkelen, waar eenerzijds de Paus is een Italiaan omgeven door Italianen, doch anderzijds de kreet : *Rome est à Dieu, Rome est au Pape*, al weer door de Oostenrijksche pers wordt aangeheven. »

In de Tweede Kamer werden de volgende woorden uitgesproken :

De heer Van Raalte (lib.) gaat niet mede met de meeste zijner politieke vrienden en vreest dat men in dit ontwerp een eersten stap heeft te zien to herstel van een bestendig gezantschap. Een duidelijker bewijs van de erkenning der souvereiniteit van den Paus dan door eene samenwerking met Nederland, om stappen te doen bij de wereldlijke machten, is niet denkbaar.

De kans dat de Paus iets voor den vrede zal kunnen doen, nu ook Italië aan den oorlog deelneemt — Italië dat den Paus uit de vredeskonferenties weert — acht hij geringer geworden.

De heer De Savornin Lohman, christ.-historisch, ontkent niet dat de politieke macht van den Paus bestaat. De Hervorming en de Revolutie van 1789 hebben in Nederland geleid tot de meest gezonde scheiding van Kerk en Staat. Het ware een stap teruggaan, indien we ons in verbinding gingen stellen met het hoofd van de R. K. Kerk. Echter moet men onderscheid maken tusschen de politieke macht en de internationale positie van den Paus. We hebben te doen met den man, die een positie inneemt, als geen man ter wereld. Spreker zou gaarne zien dat door den Paus iets in het belang van den vrede kon worden gedaan.

Welke invloed zal de oorlog nu verder kunnen hebben op den Kristelijken godsdienst, zoowel den Roomschen als den Hervormden, in de gansche wereld?

Daarover werpt het volgend verslag eenig licht :

In een oorlogs-missie-vergadering, die op Sakramentsdag te Essen gehouden is, is verslag uitgebracht over de gevolgen van den wereldoorlog voor de katholieke missies in de heidensche landen. De oorlog blijkt dit missie-werk ernstig afbreuk te hebben gedaan. Prof. Dr. Schmidlin somde er een aantal voorbeelden van op. Het praktische missie-werk was zoo goed als onmogelijk geworden. Nog dieper, zoo zeide hij, zijn de zware geestelijke en moreele wonden, die de oorlog aan het missie-wezen heeft toegebracht. De stuwkracht van het Kristendom is verlamd door den oorlog, de tegenstand van het heidendom ertegen versterkt. De Japanners willen van het Kristendom niets meer weten, omdat het den wereldoorlog niet heeft kunnen verhinderen. Als de Europeesche beschaving niets anders bereikt — zoo zeide een Chinees — dan dat zij steeds nieuwe en steeds erger moordwerktuigen vervaardigt, willen wij liever barbaren blijven.

Als tweede spreker voerde bisschop Doering, een jezuïet uit Poona in Indië, het woord. Hij sprak over de missie in Engelsch-Indië die in de laatste jaren schoone vruchten had gedragen. Toen kwam de oorlog en wierp ons jaren, ja tientallen van jaren terug. Groot zijn de moreele nadeelen van den oorlog. De bekeering van de heidenen ging gewoonlijk samen met het een of andere liefdewerk onder hen. Toen b.v. in den tijd van de pest de heidenen zagen, dat de katholieke missies alleen hun trouw bleven, nadat allen hen verlaten hadden, werden zij door die houding van de missionarissen tot den katholieken godsdienst aangetrokken en ten slotte ervoor gewonnen. In den oorlog zien zij nu het tegendeel van liefde, zij zien, hoe de Europeesche mogendheden, die beschaafde volken, elkaar verscheuren en steeds nieuwere, gruwelijker moordtuigen bedenken. Dat moet indruk op de heidenen maken. Als wij na den oorlog terugkeeren, zullen wij missionarissen stellig moeten hooren : *Hervormt gij, Kristenen, liever eerst u zelven, wij, heidenen, zijn beter dan gij.*

A.

Guido Gezelle en de IJzer

Een in Holland verschijnend blad bevat een schrijven van den heer Frans Lootens, waaraan het volgende ontleend is :

« Ik heb nog een gansch schrijven van De Bo bewaard, of liever uitgeschreven, omdat een vriend van den Z. E. deken De Bo zaliger, geern dat handschrift zou gehad hebben. 't Spreekt over 't woord *Iser*, en 't kwam toen (1883) te passe, omdat ik toenmaals te Ekelsbeke weunde, tegen den *Iser*, en niet verre van de bronne van dien kleenen stroom, die nu de wereld door vermaard is geworden. Tusschen den opstel zit hier en daar eene bemerking in, uit Guido Gezelle's penne. Gezelle was toen te Zegherscapelle mij M. Lootens, pastoor aldaar, in wandelinge gekomen, en 't is daar, dat ik dien gemoedelijken geleerden Vlaamschen priester leerde kennen. »

Over 't woord en de benaming « Iser » of « Yser »

Zij dolen, deze die peizen dat Boudewyn grave van Vlaanderen, gezeid den Yzeren, den name van *Yser* gegeven heeft aan de riviere of het Vlaamsche stroomke, dat nevens zijn burgslot vloeide, en dat zijn oorsprong neemt drie uren over Ekelsbeke in Fransch Vlaanderen. Boudewyn kreeg zelve zijn lapname, den *Yseren* ('t is te zeggen *van den Yser*), omdat hij van de streek van den Yser was.

De Frankische koningen waren afkomstig van de Leyestreke, en daarom namen ze op hun wapens en blazoenen het contrefeitsel van de *Lisch* blomme ; geene *lelie* lijk de Fransche Orleanisten of koningsgezinden ze prenten. Nu de benaming van *Fleur de Lys* zegt reeds zelve, dat het geene lelie kan zijn : La Lys, 't is de *Leie*, en Fleur de Lys — de *blomme* van de *Leie*, — en welke blommen staan er meest te pronken aan de twee oevers van die Vlaamsche riviere tenzij de Lischblommen? De Lischplante heeft altijd in groot aanzien gestaan bij de oude Franken en de Vlamingen ; ik zou er een groot blad over kunnen schrijven ; maar met dat ben ik van den Yser in de Leye gevallen. Wie zal zeggen dat Boudewyn den Yseren op zijn blazoen, niet 't een of 't ander teeken en droeg, dat gedenkenisse van den Yser gaf? *Yser* komt voort van 't oud Gaëlsch of Keltisch woord *Ys*, dat in 't Vlaamsch *water* wil zeggen.

De oudste talen, 'k zal zeggen de oorspronkelijkste, bestonden uit *eenlettergrepige* woorden (monosyllaben). Zulke talen zijn het Zendsch, het Sanskrit, die verdwenen zijn, en het Chineesch, dat nog bestaat. Het Gaëlsch of Galisch, dat hetzelfde is als het Keltisch, stamt af van het Sanskrit ; stammen nog af van het Sanskrit de Germaansche en Slavische talen in Europa, en het Persaansch in Azia. In het Chineesch, alsook in de oorspronkelijke Egyptische tale verkrijgen de woorden hunne beteekenisse, navolgens den klank, den nadruk, den toon zal ik zeggen, waarop die eenlettergrepige woorden uitgesproken worden. Het Chineesch telt omtrent 450 monosyllaben, die 1203 verscheidene spraakgeluiden maken. Sommige van die monosyllaben hebben meer dan veertig verschillende beteekenissen ! 't Zelfde bestaat ok in de gegrifte of gebeitelde tale der Egyptische hiéroglyphen.

Onze Vlaamsche tale bewijst ook dat zij oorspronkelijk en oud is, omdat zij zulken rijkdom bezit van zoovele eenlettergrepige woorden. Moest een schilder onze tale kunnen ten doeke brengen, hij zou verdolen in zijne kleuren en tinten, ja, hij en zou de schakeering niet vinden om al de verschillende glanzen te verbeelden, die de uitsprake bezit bij al onze verscheidene Vlaamsche volksstammen.

In het Vlaamsch, inzonderheid in plaats- en familienamen, bestaan er vele Keltische stamwoorden. *Ceilt* (koude, vochtigheid), *Dun* (hoogte), *Ben* (vriend, beminde, broeder, enz.), *Ceel* (blond, ros), *Scor* (droog, dorland), *Y i ei ie is ys* (water, ijs, rivier), *Ren Ern* (iets dat rap loopt of vloeit, vandaar *rendier*), *Yser* (water, rivier die snel vloeit).

't Gebeurt 's zomers, na groote onweer- en donderslagen, dat het water van den Yser zoo snel van de hoogten en bergen komt afgevloeid, dat gansche streken aan zijne oevers gelegen, overstroomen, en dat al het hooi van rond het Dixmudsche wegspoelt, zooals in het jaar 1881.

Vele rivieren en streken ontleenen hunne benaming van 't oud Keltisch woord *Y*. Zoo kennen wij in Holland het *Y* en den *Yssel* (zijarm van den Rhijn). Frankrijk heeft ook zijn *Ysere*, in het departement Isère. Maar voor dat wij in andere landen gaan zoeken, zien wij eens onze streke rond, wat daar zoo al naar onzen Yser riekt.

Langs den Yser komen wij Pervyse (ouds *Provyscne, Provyse*) tegen. In *Stuyvekens* vinden wij ook *water*, zonder dat wij daar in de kerke gaan (Stuyvekenskerke). *Dyxmude* (Diksmuide), *muide muid mond* aan den *Dijk*. Een hoogte land opgericht door menschenhanden ,om het *water* der rivier tegen te houden. 't Was daar vóor de jaren 1100 een golve, en 't zeewater bij hooge getij (weeral eene water-*y*), kwam aangestegen tot bij Eessen. Ten tijde dat Sanderus naar dit dorp kwam, waar hij niet ten noenendisch verzocht en was, droeg de kerktorre eenen steenen naalde, welke tot vierbake diende. Voor den inval der Duitschers (17 Okt. 1914), bewaarde het gemeentehuis nog den ouden lanteern, die zoo lange jaren dienst gedaan had op die viertorre. De naalde viel af of wierd weggeschoten op het laatste der jaren 1600. Een deel er van viel op den zuidbeuken der kerk, die er grootendeels onder verpletterd wierd.

Japan

Zijne zee- en zijne luchtvloot

Dat Japan streeft naar de hegemonie in Azië is thans duidelijker dan ooit. Het laat zich in zijne agressieve politiek door niemand en niets storen. En het is voor de natiën, wier gebied aan dat van Japan grenst, hoog noodig dat zij dezen gebuur kennen in zijn plannen.

Sinds den gunstigen afloop van den Russisch-Japanschen oorlog richtte Japan zich kalm in, zoowel op Korea als in Zuid-Mandsjoerije. De poging van Amerika, gedaan met het doel Mandsjoerije te bevrijden van den Russischen invloed, leed bij Rusland, maar ook bij Japan schipbreuk, en werd voor dit laatste land een prikkel te meer om zijn positie in Zuid-Mandsjoerije sterk te maken.

In zijn eigen gebied weerde het zoowel China en Rusland, als Engeland en Amerika, zoodat in de eerste plaats de Britsche handelskringen meenden alle aanleiding te hebben om zich te beklagen over het optreden van den Oosterschen bondgenoot. Maar overigens kwam er tot den vroegeren tegenstander, wiens belangen daardoor ook 't best waren gebaat, meer en meer toenadering. In Juli 1910 werden de rechten van Japan en Rusland bij verdrag vastgelegd, en een maand daarna werd een einde gemaakt aan het schijn-protektoraat over Korea en dit land bij Japan ingelijfd.

Gelijk na den oorlog met China de politiek van Japan zich ten doel stelde, de macht van Rusland in China te breken, werden na dezen tweeden gelukkig gevoerden krijg de oogen gevestigd op den Stillen Oceaan. Reeds in 1908 groeide de versterking van de vloot in die wateren tot tien linieschepen en tien pantserkruisers.

Wat men wenschte, aanbouw van 8 linieschepen, 8 pantserkruisers, en eenige kleine kruisers tot 1916, bleek om financieele redenen niet mogelijk. Met 4 linieschepen en 4 pantserkruisers voor 1917 moest men zich tevreden stellen. Maar aan den eisch dat het ontbrekend aantal moet vergoed worden door de hoogste gevechtwaarde der voorhanden schepen, beantwoorden deze acht — thans gereed — dan ook volkomen.

De jaren 1908-1915 hebben aan de Japansche schatkist zware eischen gesteld, inzonderheid voor wat de Marine aangaat. Naast de som, noodig voor het leger en het in gereedheid brengen der kustverdediging, geraamd op ongeveer 200 millioen gulden, was het bedrag voor herstelling en aanbouw van schepen vereischt, ongeveer 550 millioen.

Het feit, dat een vergelijking van wat Japan in 1908 bezat aan materieel en de schepen waarover het thans beschikt, een zeer sterke toename toont zoowel wat snelheid als gevechtswaarde betreft, moet tot ernstig nadenken stemmen degenen, die gaarne op den financieelen toestand van dit land wijzen, als zou deze het beletsel zijn om voor zijn vloot de sommen te besteden die het daarvoor noodig acht.

Japan beschikte in 1908 over : 14 linieschepen met een waterverplaatsing van 372.330 ton.

Voor de kruisers waren deze cijfers : in 1908 : zestien met 101,520 ton waterverplatsing ; in 1915 : twintig met 213.520 ton waterverplaatsing.

Over den aanbouw van kleiner materieel zullen wij ons van het maken van gevolgtrekkingen onthouden. Op den bouw van groote schepen is kontrool vrijwel uitgesloten.

De Duitsche statistieken lieten ons steeds in het duister wat den bouw van onderzeebooten in Duitschland betrof.

Dat ook de Japansche marine bij een eventueelen zeeoorlog de wereld zou kunnen verrassen, is allerminst uitgesloten.

Werd hierboven de reservevloot genoemd, hieromtrent bestaan weinig gegevens, evenals omtrent de homogeniteit der eskaders : een sluier van geheimzinnigheid hangt hierover.

In 1909 behoorden tot de aktieve vloot 2 linieschepen, 5 pantserkruisers en 5 kleine kruisers ; tot de reserve-eskaders 10 linieschepen, 2 kustpantserkruisers, 5 pantserkruisers en 9 kleine kruisers ; de 52 jagers en 69 torpedobooten waren over beide verdeeld.

Wat Japan heeft gedaan voor zijn oorlogshavens is verbazingwekkend. Van elk belangrijk punt, en van de prachtige natuurlijke havens die het heeft maakte het gebruik om daar zijn maritieme stations te vestigen.

Wat bijzonder de aandacht van Nederland moet vragen, is Formosa.

Kelung in het Noorden is thans een der sterkste oorlogshavens.

Voor kruisers en torpedobooten is Anping in het Zuiden een uitnemend steunpunt.

Houdt men daarbij in het oog dat Kelung kolenstation is, dat zijn voorraden aanvult uit de mijnen van het eiland zelve, dan is het overbodig te wijzen op de groote beteekenis die dit eiland, met inbegrip van Makung op de nabijgelegen Pescadores eilanden: en dit in de eerste plaats voor wat de plannen van Japan aangaat ten opzichte van de Zuidelijke kustprovincie van China; — dan voor Amerika dat in Formosa een tegenwicht heeft te zien voor zijn oorlogshaven te Manila; — maar niet minder voor de Nederlandsche Koloniën : De Japansche vloot is door dit nieuwe steunpunt ongeveer duizend mijlen dichter bij onzen Archipel gebracht.

Op het gebied van de luchtscheepvaart scheen Japan achterlijk. De statistiek geeft slechts één Parseval aan voor het leger. De beide hallen dateerend uit 1910 te Nakano met werf, en Tokio Osaki, tachtig meter lang, bleken reeds te klein. In de twee daarop volgende jaren werd te Tokorozawa een houten hal ingericht, en terzelfder plaats een van beton. De afmetingen duiden er op dat plaannen tot den bouw van grootere luchtschepen bestaan.

Als resultaat van den arbeid eener kommissie, ingesteld tot het nemen van proeven óók met vliegtuigen, zij vermeld dat in 1913 bij Yokosuka een vliegkamp werd ingericht waar een Curtis- en een Farman-vliegtuig werden gestationneerd. Begin 1914 beschikte de Marine over vijf Farman-tweedekkers, 3 Curtis-tweedekkers, twee Duperdussineendekkers, en twee Rumpler Tauben. Een tweede kamp werd aangelegd te Oihama.

DAGELIJKSCH NIEUWS

EEN « PARTI NATIONAL ». — De « Nieuwe Gazet » schrijft :

« Over eenige dagen viel ons een vlugschrift in handen, getiteld : « La Politique après la Crise » — « Un Parti National » (De Belgische Politiek na de Krisis. Een Nationale Partij) ».

In dit schrift staat o. a. het volgende te lezen :

« In het belang der eensgezindheid en van de nationale eenheid is het ten slotte noodig een einde te stellen aan verdeeldheden die nog schrikwekkender zijn dan alle andere vermits zij de toekomst van het land in gevaar brengen : het zijn de verdeeldheden die voortspruiten uit die lastige taalkwestie, die in de laatste tijden zoo hevig geworden waren dat zij in de hoogste mate onze Staatslieden verontrustten. Sinds de stemming der wetten die aan de Vlamnigen het recht gewaarborgd hebben in hun taal gevonnist en bestuurd te worden is deze kwestie opgelost. Buiten degenen die maatregelen voorstellen die noodlottig zouden zijn voor de eendracht en den vrede tusschen kinderen van een gemeenschappelijk vaderland, zal er niemand dit durven loochenen. De stichting van een Vlaamsche Hoogeschool evenals de maatregelen, die de kennis der Vlaamsche taal opleggen aan de officieren, aan de beambten der openbare besturen en aan de magistraten der rechtbanken moeten onverbiddelijk van de hand gewezen worden. »

Dus wordt de « Parti National » gebouwd... op den rug van den Vlaming. Er mag niet meer gesproken worden over Vlaamsch in de openbare besturen, Vlaamsch in het leger en in het gerecht, en vooral niet over de Vlaamsche Hoogeschool... De aap komt uit de mouw !

Wij zouden dus, eenvoudig terugkeeren tot het gulden tijdvak van na het jaar '30, toen men Vlamingen ter dood veroordeelde in een taal die ze niet verstonden...

EENE BLOEIENDE INSTELLING. — Indien er eene instelling is, die wel de ondersteuning van eenieder verdient, dan is het wel het Liberaal Jongensgenootschap der 8e wijk.

Het besturend komiteit ontziet zich geene moeite om aan de haar toevertrouwde jongens zooveel ontspanning mogelijk te geven. Zoo ligt de kwestie tot het oprichten van eene voetbalafdeeling ernstig ter studie en zal een dezer dagen eene oplossing krijgen. Voor wat de prijsuitdeeling aangaat welke ongemeene opofferingen kost, deze zal plaats hebben op het einde der volgende maand, en aan de kinderen zullen, wegens de omstandigheden, zooveel mogelijk prijzen in natura gegeven worden, alzoo zullen de ouders zoowel als de kinderen tevreden zijn.

Regelmatig alle Woens- en Vrijdagen van 7 tot 8 ure houdt de zangafdeeling hare herhalingen onder de leiding van den heer Grimbeers ; de lessen van den koenen onderrichter worden zeer talrijk gevolgd.

Het bestuur heeft ook nog besloten regelmatig prijskampen op de verschillende spelen in de school in te richten waarvoor nuttige prijzen zullen uitgeloofd worden.

Rust roest, is de leuze van het werkzaam bestuur van het bloeiend Liberaal Jongensgenootschap der 8e wijk.

DE AKTIE DER VLUCHTELINGEN IN HOLLAND. — De heer W. A. Van der Veen, voorzitter van het Antwerpsch Centraal Bureel voor Belgische Vluchtelingen, deelde in een persgesprek met een medewerker van het Correspondentiebureau, het volgende mede :

« De vluchtelingen-aktie in België is nu een geheel nieuw stadium ingetreden. Hetgeen tot dusver geschiedde door het bijzonder initiatief, is thans zorg der overheid geworden. Daar het eene zuiver Belgische aangelegenheid is, zou, naar de inzichten van sommige Belgen, deze zaak in sympathieker handen zijn, indien het « Komiteit voor Hulp en Voeding » de zaak ter hand had genomen.

Toch zou dit eenerzijds te veel gevergd zijn van dit energiek en veelomvattend lichaam, ook anderzijds zou de samenwerking met de militaire overheid op beider gebied moeilijk te regelen zijn. Zooals het thans is opgevat is de uitvoering gemeentezorg gemaakt, en praktisch is dit het beste.

Algemeen kan worden aangenomen, dat de gevolgen der ramp op huiselijk terrein en wat betreft het wedervinden van familieleden ten einde zijn. Bovendien kan men gebruik maken van de post en direkt schrijven aan burgemeesters of sekretarissen der gemeenten.

Het bankwezen functionneert ook weer eenigszins.

Een overzicht te geven van de werkzaamheden van dezen tak van onzen arbeid is vooralsnog niet raadzaam.

We zullen dus maar wachten tot de tijd veel schrille kleuren verzacht heeft.

Wel gevoelen we de behoefte een woord van erkentelijkheid te brengen voor de hartelijke en sympathieke houding der Nederlandsche pers en voor den krachtigen en milden steun van het Nederlandsche volk. Daardoor werd veel lijden verzacht.

Wij hebben, zoo eindigde hij, vele medewerkers gehad, aller naam te noemen is niet doenlijk. Bovendien, wij weten dat zij dit niet zouden verlangen. In het officieele verslag zullen zij echter niet worden vergeten ».

LIEFDADIGHEID IN NEDERLAND. — Door « Het officieel Belgisch Komiteit » voor Nederland wordt ons het volgende bericht medegedeeld :

Weinigen tijd geleden werden door het werk « De Kollekte » ten voordeele van het Kleedings-komiteit voor het bezette gedeelte van België onder de in Holland verblijvende Belgen, inschrijvingslijsten in omloop gebracht onder aanbeveling van O. B. C.

Nog zijn slechts de eerste lijsten binnengekomen, maar ze vermelden reeds aan giften een bedrag van 55,000 fr. Door de uitgewekenen van Hulst alleen werd op hun lijsten 2620 frank ingeteekend.

Het werk blijft in de vrijgevigheid van onze in Holland verblijvende landgenooten met warmte aanbevolen.

AAN DE WILRIJKSCHE POORT. — Sedert enkele dagen zijn de herstellingen aan de brug der Wilrijksche poort voltooid.

Van af heden zal de tram er over kunnen rijden. De liefhebbers van een rijtoertje naar het Nachtegalenpark zullen dit nieuwsje met genoegen vernemen.

WERK DER AARDAPPELSCHIL. — Dit werk dat reeds sinds den 1e Juni in werking is getreden, heeft reeds merkbare uitslagen bekomen.

De firma D. en N. Van der Stappen frères en Co. Pacificatiestraat, 7, heeft nieuwe bureelen en bergplaatsen op de Vlaamsche kaai 83 ter beschikking van het werk gesteld.

Deze heeren verdienen den dank van eenieder voor hunne menschlievende daad.

DE FROEBEL-NORMAALLEERGANGEN. — Het examen van bewaarschoolonderwijzeres, ingesteld bij Kon. besluit van 27 Juni 1898 zal plaats hebben in de tweede helft der maand Augustus 1915. Het zal bestaan uit eene aanvangsproef gevolgd door eenen Froebelnormaalleergang, en uit eene eindproef van volstrekt praktischen aard.

De geschreven aanvangsproef zal loopen over de vakken aangeduid in de tabel vragen onder N. I, II, IV, V, VI en VII.

Alleen de recipiendae, die met goed gevolg de aanvangsproef hebben afgelegd, zullen toegelaten worden tot den Froebel-normaalleergang en tot de eindproef.

De eindproef zal uitsluitend loopen over de opvoedkunde en de methodeleer en over de vakken opgegeven in hooger bedoelde tabel onder lett. B, C ,D en E.

De normaalleergang zal 4 weken duren ; hij zal hoofdzakelijk de opvoedingsleer en hare toepassingen op het Froebelstelsel tot voorwerp hebben.

Vóór 15 Juli 1915 zullen de recipiendae bij het Ministerie van Wetenschappen en Kunsten te Brussel, eene aanvraag doen geworden, overeenkomstig het vastgesteld model. Zij moeten 17 jaar oud zijn.

AAN ONZE GRENS. — Er wordt gemeld van de Limburgsch-Belgische grens dat de buurttreinen van en naar Maastricht blijven rijden volgens de dienstregeling en dat de grens alleen bij Lanaye en Mouland gesloten is.

De Kerk van Westmalle geheel afgebrand

In den nacht, om half twaalf, brak er brand uit in de prachtige parochiekerk van deze volkrijke gemeente. Weldra stegen de vlammen hemelhoog ; een uur later was om zoo te zeggen heel de kerk verteerd door het alverslindend vuur. Alleen de sakristij is behouden, met schier al de schatten der kerk. Deze vrijwaring is uitsluitend te danken aan het moedig optreden der pompiers van Westmalle.

De oude muurschilderingen, op de verschillende pilaren, welke de beeltenis weergaven van de apostelen, zijn verloren. De E.H. Pastoor Nelo, die terecht bijzondere waarde hechtte aan die fresco's, had er reeds verscheidene laten herstellen. De preekstoel, de biechtstoelen, de meeste staties van den kruisweg, al de stoelen, de kommuniebanken, kortom, gansch de kerk is ten prooi gevallen van het alvernietigend element.

Rond middernacht stortte de toren in met een donderend en krakend geweld. De zware klokken kwamen op den grond nederploffen ; ook het oksaal met het rijke orgel, behooren tot het verleden.

De oorzaak van den brand is tot heden onbekend. Gisteren avond, om 7 1/2 ure, had nog het Lof plaats. Rond half negen werd de kerk gesloten door den koster. En drie, vier uren later stond de parochie zonder kerk. Er zijn geen persoonsongelukken te betreuren.

DE OORLOG

Officieele legerberichten uit Duitsche bron

Berlijn, 11 Juni. (Officieel.) — Uit het groote hoofdkwartier wordt vandaag gemeld:

IN FRANKRIJK EN BELGIE

Vijandelijke aanvallen ten Noordoosten van de Lorette-hoogte, evenals herhaalde aanvallen tegen onze stellingen ten Noorden en ten Zuiden van Neuville mislukten. Het gevecht op korten afstand in de loopgraven ten Noorden van Ecurie duurt nog voort. Ten Zuidoosten van Hebuterne en nabij Beaumont werden vijandelijke aanvallen gisteren en dezen nacht afgeslagen; alleen aan den weg Serro-Meilly maakten de Franschen onbeduidende vorderingen.

De loopgraven, die wij in Champagne op 9 Juni veroverden, beproefden de Franschen ons gisteren avond weder te ontnemen. Zij vielen met sterke strijdkrachten en op een breed front ten Noorden van Beauséjour aan. De aanval ging onder de zwaarste verliezen voor den vijand heelemaal te niet. Herhaalde nachtelijke aanvalspogingen werden reeds in hun aanvang onderdrukt.

RUSSISCH FRONT

Aan de beneden-Dubissa werden ten Noordwesten van Eiragola verschillende Russische aanvallen afgeslagen. De vijand verloor daarbij 300 gevangenen.

De toestand der Duitsche troepen die in Galicië strijden is onveranderd.

Weenen, 11 Juni. — Officieel wordt medegedeeld:

RUSSISCH FRONT

In Zuidoost Galicië en in de Bukowina zetten de verbonden legers hunnen aanval tegen de, noch ten Zuiden van de Dnjestr staande, Russische strijdkrachten met goed gevolg voort. De troepen van het leger Pflanzer-Baltin wierpen den vijand uit de stellingen Noordelijk van Ottynia, nabij Obertyn en Horodenka, terug en zijn in hun opmarsch aan de Dnjestr gekomen, waarvan de Russen den Zuidelijken oever nog pogen te houden. Dicht ten Oosten van Czernowitz, aan de eenige plaats waar de Russen nog aan de Pruth staan, sloegen onze troepen de aanvallen van den vijand, na een kortstondig gevecht af.

Voor 't overige is de toestand in het Noorden onveranderd.

ITALIAANSCH FRONT

Voorgisteren en gisteren werden alle aanvallen der Italianen op alle fronten afgeslagen.

Een nieuwe, tegen een deel van het Goerzer bruggehoofd, gerichte aanval werd door het vuur van onze Dalmatinische landweer te niet gedaan. Een aanval van den vijand ten Noorden van Ronchi bleef eveneens zonder succes.

Het artilleriegevecht aan het Isonzofront duurt voort.

Op de Karinthische grens werd gisteren namiddag een sterke, vijandelijke aanval op den Freikopel, en een zwakkere bij het Wolayer-meer afgeslagen.

In Tyrol mislukte een aanval op onze stellingen nabij Peutelstein door een bij Cortinad-Ampezzo doorgebroken Italiaansche brigade. — Verdere aanvallen in die streek en nachtelijke gevechten nabij Landro eindigden eveneens met het terugtrekken van den vijand.

In het overige Tyroolsche grensgebied hebben ononderbroken artilleriegevechten plaats, en schermutselingen met groot succes voor onze wapenen.

Konstantinopel, 10 Juni. — Officieel bericht uit het groote hoofdkwartier:

DARDANELLEN

Aan de Dardanellen hebben zich geen veranderingen van beteekenis voorgedaan.

Onze batterijen op den Klein-Aziatischen oever hebben met goed gevolg de vijandelijke geschutstellingen bij Sedul-Bahr beschoten en een houwitserbatterij tot zwijgen gebracht.

De verliezen van den vijand bij Sedul-Bahr gedurende de laatste gevechten worden op 15.000 berekend. De vijand kon een groot deel van zijn dooden nog niet weghalen en liet ze bij onzen tegenaanval, die hem in zijn oude stellingen terugwierp, op het slagveld liggen.

Van de overige fronten is niets te melden.

Officieele legerberichten der Verbondenen

IN FRANKRIJK EN BELGIE

Parijs, 10 Juni. — Officieel bericht van heden middag 3 uur:

In den sektor ten Noorden van Atrecht duurt het hevige artilleriegevecht dag en nacht voort.

In het laatste etmaal hebben de Duitschers aanvallen gedaan op de suikerraffinaderij bij Souchez, die alle zijn afgeslagen.

De Franschen zijn ook op het Noordelijke eilandje van Neuville-St. Vaast vooruitgekomen. De Duitschers hebben in den afgeloopen nacht de plaats gebombardeerd, doch geen poging gedaan om haar te hernemen.

In den omtrek van Touvent hebben de Franschen, ten spijt van een verwoede beschieting, hun stellingen uitgebreid.

Ten Oosten van Fraylemont, bij de hoeve van Quennevières, is een Duitsche tegenaanval in den nacht van Dinsdag op Woensdag verijdeld.

Parijs, 9 Juni. — De officieele kennisgeving van heden avond 11 uur luidt:

Het artilleriegevecht ten Noorden van Atrecht is met de grootste hevigheid voortgezet.

Wij hebben de rest van de huizen van Neuville genomen, het heele dorp is nu in onze handen.

Wij zijn in het Doolhof vooruitgekomen.

Wij hebben onze winst bij Hébuterne uitgebreid en hebben ten Noorden van de Aisne een hevigen tegenaanval teruggeslagen.

RUSSISCH FRONT

Petrogrado, 10 Juni. — Mededeeling van den grooten generalen staf:

In de streek van Szawle zijn den 7en en den 8en dezer de gevechten voortgezet. In de richting van Kowne tusschen den Njemen en den spoorweg naar Wirballen is de vijand eenigszins vooruitgekomen in de bosschen van Kozlowe Ruda (aan den spoorweg van Wirballen naar Kowno, een 30 km. ten Westen van die vesting).

Aan den Dnjestr hebben wij gedurende den nacht en den dag van 8 dezer vijandelijke aanvallen afgeslagen aan het front Ugartsberg-Jidatsjef (ten Oosten van het Dnjestrmoeras). Wij hebben er gevangenen gemaakt en 5 machinegeweren veroverd.

Aan den linker Dnjestr-oever duurt het gevecht voort tegen belangrijke vijandelijke strijdkrachten, die bij Zurawno de rivier overgestoken zijn.

RUSSISCH-TURKSCH FRONT

Petrogrado, 10 Juni. — Officieel bericht van den generalen staf in den Kaukasus:

Op 8 Juni hebben de Turken een aanval beproefd op de stellingen die wij bij Zinatsjora hadden genomen, doch zij zijn afgeslagen.

Bij het meer van Tortoem wordt geschervuur gewisseld.

In het dal van de Oltytsjai hebben onze kozakken een Turksch transport vermeesterd.

Op andere plaatsen geen verandering.

AAN DEN BOSPORUS

Petrogrado, 10 Juni. — Mededeeling van den grooten generalen staf:

Den 7en dezer heeft de Zwarte Zeevloot Zoengoelda Kozla beschoten. Twee Turksche stoomschepen, die kolen laadden, zijn tot zinken gebracht.

Oorlogsbelasting De Zwitsersche

Het neutrale Zwitserland moet zijn neutraliteit al even duur betalen als de Hollanders, maar ook daar voelt men dat de prijs voor het verschoond blijven van oorlogswee niet licht te hoog kan zijn.

Men besloot daar tot een heffing in één en over dat besluit een referendum te houden. Dit referendum werd, zooals wij reeds mededeelden, een unicum. Nog nooit was men het over eenig vraagstuk zoo eens. Van de honderdduizenden, die ter stembus opgingen, hebben 95 percent met een volmondig «ja» geantwoord. In alle kantoren werd het «neen» onder een naar hun grootte evenredige macht van «ja's» begraven.

Toch had men nog al wat tegen deze belasting in kunnen brengen. De dekking der mobilisatiekosten waren door een leening te verkrijgen geweest. Reeds de vermogens boven 10,000 fr. en de inkomens boven 2500 fr. vallen in de belasting. (In Duitschland wordt de Wehrbeitrag pas van inkomens boven 500 M. geheven), waarbij niet vergeten mag worden, dat de niet-weerplichtigen reeds een dubbelen «Militär-Ersatzsteuer» op te brengen hebben.

De Bondsraad schat met de oorlogsbelasting de helft der mobilisatiekosten te kunnen afschrijven.

De socialisten hebben waarschijnlijk als één man voor de belasting gestemd, vermoedelijk niet zoozeer uit vaderlandschen geestdrift als wel om het feit, dat de eerste directe belasting haar intrede in den bondsstaat gedaan heeft. Zij hopen dat een directe vermogensbelasting volgen zal.

Nederland zal bij het Vatikaan vertegenwoordigd worden

Uit Rotterdam wordt geseind: In de Tweede Kamer werd gisteren met 82 stemmen tegen 10 het ontwerp van wet aangenomen, waarbij de regeering gemachigd wordt tot het aanstellen van een tijdelijken gevolmachtigden gezant bij het Vatikaan.

Een Ultimatum aan Roemenië door Engeland, Frankrijk en Rusland?

De «Magdeburger Zeitung» van gisterenavond meldt, dat volgens de Agence Havas de Entente aan de Roemeensche regeering een ultimatum heeft gesteld, dat hedenavond afloopt. In dezen vorm schijnt het Havas-bericht ongelooflijk — zoo schrijft men van Duitsche zijde. Een ultimatum met een bedreiging van geweld zal de Entente wel niet gesteld hebben, want zij kan onmogelijk meenen een afwijzend Roemeensch aantwoord met een oorlogsverklaring te beantwoorden. Door een dergelijk bruskeerend optreden zou Roemenië zich aanstonds de Centralen in de armen werpen. Indien er in het bericht een kern van waarheid ligt, zal zich die wel hiertoe bepalen, dat de Entente, wier onderhandelingen met Roemenië op het doode punt aankwamen, aandringt op een ondubbelzinnige verklaring of Roemenië zijn neutraliteit wil handhaven of ingrijpen in den oorlog aan de zijde der Entente.

De «Vossische Zeitung» verneemt uit Sofia: Na een langdurige conferentie tusschen den Franschen, Engelschen en Russischen gezant in het Fransche gezantschap begaven de drie gezanten zich gezamenlijk naar Radoslawow om hem een gemeenschappelijk memorandum te overhandigen. Deze gaf onmiddellijk een verklaring af, dat de Bulgaarsche regeering vast besloten is onder alle omstandigheden tot den afloop van den oorlog de strengste neutraliteit te handhaven.

ROEMENIE ZOU AFBREKEN MET RUSLAND

Volgens den Romeinschen korrespondent van de «Corriere della Sera» — aldus wordt van Duitsche zijde gemeld — hebben diplomaten die de viervoudige entente vriendschappelijk gezind zijn, meegedeeld dat sedert 2 Juni de onderhandelingen tusschen Rusland en Roemenië zijn afgebroken, daar geen overeenstemming mogelijk blijkt. Beide regeeringen maken aanspraak op het deel van de Boekowina tusschen Sereth en Pruth met inbegrip van Czernowitsj. Te Boekarest heerscht ernstige ontstemming, voral daarom, wijl men het rijke kerkelijke fonds van het bisdom Czernowitsj niet onder de macht van Rusland gesteld wil zien. Tevens wordt uit Petrograd gemeld dat Rusland de aanspraken van Roemenië op een gebied met bijna 3 millioen inwoners, die géén Roemenen zijn, beslist van de hand wijst. De mogendheden van de viervoudige entente zullen beslist elke onderhandeling over Bessarabië, over het door de Roethenen bewoonde gedeelte van de Boekowina en over het grootste gedeelte van het Banaat weigeren.

Over het oniangs vermelde verbond van Roemenië met de Midden-Europeesche mogendheden schrijft professor Hötzsch in de «Kreuzzeitung», dat daartoe in September 1883 door koning Karol en minister Bratianu, vader van den tegenwoordigen minister-president, na diens onderhandelingen met Bismarck en Kalnoki, besloten is. De opvolgende regeeringen van Roemenië hebben zich steeds aan dit verbond, dat, naar men weet, tot 1920 loopt, gehouden. De laatste verlenging is door Majoresku onderteekend. De juiste inhoud van het verdrag is niet bekend. Het zou, meent prof. Hötzsch, een zuiver defensief verbond kunnen zijn, dat, in geval van oorlog, de verplichtigen oplegde om een welwillende onzijdigheid in acht te nemen. Over de vraag of het verdrag nu nog van kracht is, loopen de meeningen uiteen, en dit is de oorzaak der oneenigheden tusschen de verschillende partijen.

DE KONING VAN GRIEKENLAND

Athene, 10 Juni. — In het bulletijn van 8 uur 's avonds wordt gezegd, dat de toestand van den koning minder bevredigend is. Er zijn pijnlijke aandoeningen in de nieren opgetreden, terwijl in de urine albumin is gevonden.

Athene, 11 Juni. — Bericht van 10 Juni 's avonds te 8 uur 20, over den toestand des konings: Temperatuur 37, pols 108, ademhaling 18. De verbetering van den toestand duurt voort. De koning sliep goed en gevoelt zich wel.

DUITSCHLAND EN DE VEREENIGDE STATEN

Washington, 9 Juni. — Na een gesprek met Wilson heeft Lansing aangekondigd dat de nota gereed is, en in den namiddag zal worden afgezonden. Vrijdag ochtend zal ze aan de dagbladen in de Vereenigde Staten ter afdruk worden gegeven. Met de openbaarmaking zal niet worden gewacht tot er bericht van ontvangst uit Berlijn is ontvangen.

GETORPEDEERDE KOTTERS

Het stoomschip «Gelderland» van de scheepvaart- en Steenkolen-Maatschappij, te Rotterdam, heeft heden morgen aldaar aangebracht de bemanning van de Engelsche kotters «Qui Vive», gemerkt LT 402, en «Edward», gemerkt LT 951.

Gisteren avond omstreeks 7 uur, vischschende op ongeveer 47 mijl van Lowestoft, op 52° 25' Noorderbreedte en 3° 4' Oosterlengte, werden de kotters aangehouden door een Duitsche duikboot, waaraan geen nummer zichtbaar was.

Kapitein A. E. James van de «Qui Vive» en kapitein W. J. Crowe van de «Edward» verklaren eenparig, dat de duikboot hun gelastte hun schip te verlaten. De bemanning van beide kotters, elk van 5 man, begaf zich in hun kleine boot, waarna de Duitschers de kotters door middel van bommen, die zij aan boord lieten ontploffen, tot zinken brachten.

Tot 11 uur gisteren avond hebben de tien mannen, ongeveer op dezelfde plaats waar de kotters werden opgeblazen, in de kleine boot van de «Qui Vive» rondgedreven voor zij door het stoomschip «Gelderland» werden opgepikt. Geen hunner bekwam letsel, doch alles hebben zij verloren.

De menschen zijn in het Zeemanshuis in de Calandstraat aldaar opgenomen.

DE DUIKBOOT- EN MIJNOORLOG

Londen, 10 Juni. — De Engelsche treiler «Velocity» is door een Duitsche duikboot in den grond geboord in de Noordzee. De bemanning is opgepikt, na 52 uren in de sloepen te hebben rondgedreven.

Londen, 10 Juni. — Een Duitsche duikboot heeft de treilers «Tunisian» en «Castor» van Grimsby getorpedeerd. De bemanningen zijn gered.

Londen, 10 Juni. — In den mond van de Tyne is de Engelsche treiler «Saturn» door een Duitsche duikboot in den grond geboord. De bemanning is te North Shields aangebracht.

Het stoomschip «Erna Boldt» is gisteren ochtend in volle zee getorpedeerd bij het vuurschip «Sunk». De bemanning is te Harwich geland. Dit stoomschip was eigendom van een Duitsche rederij en in Engeland prijs verklaard.

Liverpool, 10 Juni. — De Engelsche schoener «Express» is door een Duitsche duikboot tot zinken gebracht. Drie man van de bemanning zijn door een Deensche schoener aan boord genomen en in Plymouth aan wal gezet.

Grimsby, 10 Juni. — De Engelsche treiler «Nottingham» is door een Duitsche duikboot tot zinken gebracht. De bemanning is gered.

TWEE ENGELSCHE TORPEDOBOOTEN GETORPEDEERD

Londen, 10 Juni. — De admiraliteit meldt: De torpedobooten «10» en «12» zijn vanochtend door een Duitsche duikboot tot zinken gebracht.

Londen, 10 Juni. — De torpedobooten, die verloren zijn gegaan, waren voor de kust aan het opereeren. De overlevenden, 30 man, zijn te Londen aan wal gezet.

VOOR TRIPOLIS

Madrid, 10 Juni. — De «Imparcial» vernneemt, dat een Italiaansch slagschip, acht kanonneerbooten en eenige torpedobooten voor Tripolis zijn aangekomen. Volgens het blad zouden alle Italiaansche afdeelingen uit het binnenland van Tripolis naar de stad Tripolis zijn teruggenomen.

SCHIPBREUKELINGEN

Men seint ons uit Hoek van Holland: De schokker «M. A. 73», bracht hier binnen de bemanning van twee Engelsche trawlers die in hun sloepen drijvend werden gevonden.

DE KAPITEIN VAN DE «EITEL FRIEDRICH»

Algeciras, 10 Juni. — Een Britsche kruiser heeft in de Straat van Gibraltar aan boord van een Italiaansch stoomschip den kapitein van den Duitschen huipkruiser «Prinz Eitel Friedrich» gevat, die, als kok verkleed, uit Amerika was ontsnapt.

GENERAAL DE WET

Bloemfontein, 10 Juni. — Het geding tegen de Wet, beschuldigd van hoogverraad of oproerigheid, is heden begonnen voor rechter Langs, als president van het hof, met Hutton, Searle en Toda als bijzittende rechters. De zaal was stampvol. De prokureur-generaal van den Vrijstaat, de Jager, nam het openbaar ministerie waar. Mr. Krause trad als verdediger op. De minister van justitie was tegenwoordig.

De akte van beschuldiging was zeer lang en behelsde de tenlastelegging van verscheidene oproerige handelingen en uitlatingen.

De eerste getuigen brachten weinig nieuws te berde, met uitzondering van zekeren Engelbrecht, dien generaal Beyers afgezonden had om de vergadering te Kopjes bij te wonen, waar de opstand uitbrak. Engelbrecht legde de Wet de woorden in den mond, op die vergadering uitgesproken, dat indien Maritz bleek gemeene zaak te hebben gemaakt met de Duitschers, de burgers huistoe zouden keeren.

De zitting werd hierna geschorst.

De strijd aan het Montenegrijnsch front

Parijs, 10 Juni. — Uit Cettinje wordt gemeldt:

Bij Grohovo beschoot de Oostenrijksche artillerie de Montenegrijnsche posities. Den 4en Juni heeft een Oostenrijksch vliegtuig Goritza met verscheidene brandbare bommen gebombardeerd.

Velerlei

—— Naar wij vernemen, zal door het Duitsche gouvernement in België binnenkort aan de inwoners van België, die onder de Belgische regeering een ouderdomspensioen genoten, dit pensioen worden uitbetaald.

De Belgen, geboren vóór het jaar 1849, zullen 65 frank ontvangen en moeten daartoe hunne geboortebewijzen, enz., ten spoedigste aanbieden op het stadhuis van de gemeente waar zij wonen.

—— De bladen melden dat de koning van Saksen, vergezeld van den minister van oorlog, naar het Westelijk oorlogsterrein is vertrokken.

—— Men meldt uit Dresden dat de Regeering van Saxen het voorstel bij de Rijksregeering heeft ingediend, om de broodkaarten door het geheele Rijk geldig te maken.

—— Door de Duitschers werd gisteren te Mouland een Engelsch spion aangehouden en naar Luik overgebracht.

—— Dinsdag is er in het Lagerhuis een debat gevoerd over de afspraak die de leden van het kabinet hebben gemaakt om de verschillende salarissen om te slaan. Eenige leden betoogden, dat als het Lagerhuis b.v. aan den minister van munitie 5000 liv. sterling toekent — het aanhangig voorstel — het wil hebben dat hij die ook krijgt. Andere sprekers, Asquith o.a., zeiden dat elke minister inderdaad kreeg wat het Parlement hem had toegedacht, maar dat zij vrij waren met het geld te doen wat zij verkozen. Als zij met elkaar afspraken, het geld gelijkelijk te verdeelen, had niemand daar iets mee te maken. Het is een schande, zei men, dat, terwijl de soldaten in den oorlog hun leven wagen, het Lagerhuis een dergelijke kleingeestige kwestie behandelt. Wat zal het buitenland ervan denken! Om Godswil, mijne heeren, riep een der spreker uit, weest Britten!

—— De oorlog heeft te Londen het gebrek aan dienstboden vergroot, met name dat aan binnenmeisjes. Nu vele livreiknechten en botteliers naar het front zijn, lezen wij in de *Times*, wordt hun werk in vele gevallen waargenomen door vrouwen die vroeger binnenmeid waren. Of zij zijn beambte geworden in staatsdienst. Honderden zijn ook in hotels en restauraties als kelnerinnen gaan dienen. Zij verdienen daar meer bij en hebben meer vrij af. Ook zijn velen zenuwachtig geworden door de aanvallen van de zeppelins en naar hun huis op het platteland teruggekeerd.

—— In het wetsontwerp tot instelling van een ministerschap van munitie in Engeland staat deze nieuwe bepaling, dat onder munitie in deze wet wordt verstaan: wapenen, munitie en andere oorlogsbenoodigdheden.

—— De mailboot *Megantic*, van Liverpool naar Montreal, is kort na haar vertrek door drie Duitsche duikbooten vervolgd. De kapitein voer met volle kracht en in zigzaglijn. Na drie mijl varens gaven de duikbooten de jacht op.

—— Aardappelen te veel! Uit Berlijn wordt aan de *Rotterdammer* geschreven:

Het is al geruimen tijd geleden dat ik over de aardappelkwestie heb geschreven. Nu moet ik er weer mee aankomen. Zij is zoo brandende als ooit, zij heeft een ernstig en netelig karakter, kortom, zij vertoont alle eigenschappen die een kwestie de algemeene aandacht waardig maken. Daarbij is zij echter van heel anderen aard dan dezen winter.

Nu weten wij voor een verandering geen raad met onze aardappelen. Het is nog heel wat erger dan met het tarwemeel. De stadsbesturen, die in den schralen tijd groote voorraden hebben ingeslagen, om in den algemeenen nood de burgerij ter hulp te komen, hebben een slechte spekulatie gedaan, en zoeken nu bij de regeering verhaal voor de schade, die zij door het op hoog bevel ondernomen zaakje komen te lijden. Zij verkoopen nu ver onder den inkoopprijs, en zijn nog blij als men hun hun waar afneemt, die anders dreigt te verrotten. Dezer dagen las men in het *Berliner Tageblatt* een aankondiging, waarin een millioen kilo aardappelen werd aangeboden voor 70 mark per 1000 kilogr. franko station Berlijn. Men kon ze ook per wagenlading krijgen. Ik vermoed echter dat de eigenaar weinig liefhebbers gevonden zal hebben, omdat hier op het land groote firma's voor aardappelen eerste kwaliteit slechts 40 mark per ton hebben geboden, en aan de drogerijen nog voor veel minder geld geleverd moet worden.

Duitsche Mededeelingen

Athene, 10 Juni. — Het blad «Noon Asty» maakt melding van een uitlating van Dumasnis, den chef van den Griekschen generalen staf. «Thans», zoo moet Dumasnis hebben gezegd, «schijnt de overwinning van de centrale mogendheden over al hun vijanden zoo onafwendbaar, gelijk ik bij het begin van den oorlog heb voorspeld, zonder nochtans veel geloof te vinden».

Stockholm, 10 Juni. — «Svenska Morgenbladet» zegt naar aanleiding van de breuk tusschen Bryan en Wilson: Een kwestie van haat tegen Duitschland, ten gevolge van het geval met de «Lusitania» mag in het land niet ontstaan, aangezien het zelf schuld heeft aan den ondergang van het schip, doordien het toeliet dat Amerikaansche burgers meevaarden, juist als beschutting voor de munitielading die de «Lusitania» aan boord had. Door dit feit verliest Amerika, van een zedelijk standpunt uit, alle recht tot klagen. Amerika kan door een oorlog Duitschland niet meer schade toebrengen dan het reeds gedaan heeft door zijn neutrale leveringen van munitie.

Buitenland

NIEUW OORLOGSKREDIET IN ENGELAND

Londen, 10 Juni. — Asquith heeft in het Lagerhuis aangekondigd, dat de regeering de volgende week een nieuw oorlogskrediet zou aanvragen.

BRYAN'S ONTSLAG

Washington, 10 Juni. — Lansing is benoemd tot tijdelijk minister van buitenlandsche zaken.

Washington, 10 Juni. — Bryan heeft een stuk openbaar gemaakt, waarin hij zegt, dat hij op twee punten met Wilson van meening verschilde. Bryan wilde, dat de aanvallen van duikbooten door een internationale kommissie zouden worden onderzocht, in overeenstemming met de arbitrageverdragen, waarover de Vereenigde Staten met dertig staten hebben onderhandeld, zij het niet met Duitschland. Bryan hield tevens vol, dat de Amerikanen niet het recht hadden het land in gevaar te brengen door, na Duitschlands waarschuwing, in het oorlogsgebied te reizen.

New-York, 10 Juni. — De verbazing over het aftreden van Bryan steeg te Washington, zegt de «Evening Post», toen het bekend werd, dat de nota aan Duitschland vriendschappelijk van toon is en slechts de eerste nota bevestigt. Zij sluit geenszins een vreedzame beslechting van het geschil uit.

Washington, 10 Juni. — Reeds tweemaal tevoren had Bryan zijn ontslag aangeboden, doch beide malen was president Wilson er in geslaagd, den minister van Staat tot zijn, Wilsons, zienswijze te brengen.

Toen Bryan het departement van Staat definitief verliet, stonden hem de tranen in de oogen.

Terwijl zijn vrienden hem prezen wegens zijn trouw aan eigen beginselen en voor zijn besluit, liever zich zelf terug te trekken dan de regeering in moeilijkheden te brengen, verklaarde de scheidende staatsman, dat hij dien nacht weer voor het eerst sinds maanden goed geslapen had.

Tegen 12 uur 's middags maakte Bryan op het Witte Huis een afscheidsvisite aan den president. Beiden spraken kalm over hun verschillen van opinie en gaven uitng aan elkaars waardeering voor elkanders opvattingen. Hierna, beiden opstaande, vatten zij elkaar bij de hand en zeiden: «God zegene u.»

Juist toen een begin werd gemaakt met het overseinen van de Nota van de Amerikaansche regeering aan Duitschland, werd een verklaring van Bryan publiek gemaakt. Daarin deelt deze mede, dat hij thans als partikulier burger,

TELEGRAMMEN

Belangwekkende gevechten aan het Italiaansch front

DE STRIJD OM MONFALCONE

Monfalcone is een plaatsje van ruim 8000 inwoners van de Bocca di Panzano (olf van Triëst). Volgens een officieel bericht uit Rome hebben de Italiaansche troepen deze plaats bezet. Monfalcone ligt op den weg van de Italiaansche grens naar Triëst, echter is het land tot aan Monfalcone vlak. Voorbij Monfalcone beginnen de heuvels. Ligt dus Monfalcone een 8 km. ten Oosten van de beneden-Isonzo, het is niet gezegd, dat de Oostenrijkers daar hun verdedigingslinie hadden. Het is zeer wel mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat de eigenlijke moeilijkheden voor de Italianen pas vorbij Monfalcone, op de hoogten achter Monfalcone, zullen beginnen. Het Oostenrijksche bericht van gistermidag was zoo ver nog niet, derhalve ontbreekt een bericht van de tegenpartij ter toetsing en kunnen we nog niet uitmaken, welke beteekenis het verlies van Monfalcone voor de Oostenrijkers heeft.

AAN DE ISONZO

Het schijnt alsof de krijgsverichtingen op het Italiaansche front weldra tot eene grote belangrijkheid zullen komen.

Het voornaamste krijgstooneel zal alvast aan de Isonzo zijn, terwijl langs de grenzen van Karinthië en Tirol de gevechten voorloopig van sekondaire beteekenis schijnen te zullen blijven.

De benedenloop van de Isonzo wordt dikwerf Slobba genoemd.

De Natissone, thans zijrivier van de Torre, die weer een zijrivier van de Isonzo is, was in den tijd der Romeinen een zelfstandige rivier, verloor in de middeleeuwen door een lawine zijn bovenloop die nu de bovenloop van de Isonzo werd. De steenen, die deze medevoerde, verstopten haar onderaarsche verbinding met den vroegeren Tissavus, wat de samenvloeiing van de Isonzo met de Natissone ten gevolge had. De monding van de Isonzo verplaatste zich vervolgens hoe langer hoe meer naar het Oosten totdat eindelijk de rivier door de bedding van de Slobba vloeide. De vroegere monding werd een zelfstandig kustriviertje.

Ten volle bewust van de groote strategische waarde van Monte Nero, die de versterkingen van Plezzo en Predil in het noorden, en het dal van de Beneden-Isonzo in het zuiden beheerscht, hebben de Oostenrijkers den weg naar Triest, bezaaid met loopgraven en prikkeldraadversperringen. In deze streek trekken de Oostenrijkers, naar gemeld wordt, ook aanzienlijke strijdkrachten samen, om gereed te zijn voor een groote worsteling, waarvan de uitslag over het lot van Triest en de Oostenrijksche heerschappij op het noordelijk deel van de Adriatische zee zou kunnen beslissen.

IN DE TRENTINO

Genève, 10 Juni. — Fiume wordt krachtig versterkt. Zwaar vestinggeschut is reeds naar deze stad overgebracht.

Parijs, 10 Juni. — Te Casablanca werd den 6n Juni het eerste kontingent van 800 gemobiliseerde Italianen ingescheept naar Genua. Generaal Lyautey was gekomen om bij het vertrek aanwezig te zijn.

Schouwburg ODEON, Kunstlei, 48.

PROGRAMMA VAN 11 JUNI EN VOLGENDE DAGEN

APACHENLIEFDE !!!

Tooneelspel in één bedrijf door J. VANDER POLL.

Personen : ANDRÉ, apache — Hr. G. CAUWENBERG
ROSETTE, model — Mevr. DAMS-DE LANGHE
GASTON, kunstschilder — Hr THEO VAN PELT

Eerste opvoering in België. Groot succes in geheel Nederland

Apachenliefde wordt alle dagen opgevoerd om 6 1/2 ure
's Zondags om 5 en 7 ure (B. T.)

OP HET CINEMAPROGRAMMA

Artisten Leven, groot drama in 4 deelen,
(Nieuwe film van Nordisk)
Mater Dolorosa, drama in 4 deelen.
Voor zijn Kind, drama in 2 deelen.
Eene Noodlottige Dwaling, drama in 3 deelen.

Op Algemeen Verzoek : VRIJDAG 18 JUNI TROUWZIEK, met **Mej. M. ABS** in de hoofdrol. Groot Succes !

PRIJSKAMP VAN
ZANG- EN BLIJSPELEN
DINSDAG 15 JUNI
DE MISGREEP
VRIJDAG 18 JUNI
OP ALGEMEEN VERZOEK
TROUWZIEK
met Mej. Maria ABS in den hoofdrol
DINSDAG 22 JUNI
SLUITING VAN DEN PRIJSKAMP
Van heden af zal met de opvoeringen van Tooneel-, Zang- of Blijspelen in de week geen inkoomprijs meer gesteld worden.

vrij is om te trachten de publieke opinie in te lichten over zijn inzichten en verwachtingen. Hij hoopt een uitspraak van de openbare meening te kunnen uitlokken, welke tegelijkertijd den president steunt en de door Bryan voorgestelde middelen toepast, indien Wilson het later met zijn plichtbesef kan overeenbrengen om die middelen van Bryan aan te wenden.

President Wilson heeft zich niet willen uitlaten over de verklaring van Bryan.

Londen, 10 Juni. — De korrespondenten in de Ver. Staten van de Engelsche bladen wijken aanzienlijk af in hun waardeering van de beteekenis van Bryan's aftreden.

Omtrent de uitwerking die het aftreden van Bryan zal hebben op den diplomatieken toestand, zijn de opinies verdeeld. De « New York Wold » veroordeelt het aftreden op dit oogenblik als een onvergeeflijke daad, welke bij de Duitsche regeering de verkeerde opvatting zou kunnen doen ontstaan, dat de Amerikansche natie verdeeld en niet vastbesloten is.

De korrespondent van de « Morning Post » vestigt de andacht op de onverzwakte populariteit van Bryan. Deze is nog onverminderd, vooral bij de groote menigte in het Westen vn de Vereenigde Staten.

Het ligt voor de hand te veronderstellen ,dat de groote aanleiding voor de breuk tusschen Wilson en Bryan hierin te vinden is, dat de nota van de Vereenigde Staten aan Duitschland alle mogelijkheid op arbitrage inzake de gerezen moeilijkheden tusschen de beide landen buitensluit. Het is voortdurend het hoofdstreven van Bryan geweest, om het arbitragebeginsel in de internationale betrekkingen van de Unie een steeds grootere beteekenis te doen krijgen. Thans nu — voor het eerst sinds het optreden van Bryan als leider van de buitenlandsche politiek — de Unie in een geschil verwikkeld is, dat hoogst ernstige gevolgen zal kunnen hebben, blijft het middel, waarvan Bryan alles verwacht en dat door hem als het groote hoofdbeginsel steeds is gepropagandeerd, ongebruikt, ja wordt het — van Amerikaanschen kant — opzettelijk uitgeschakeld.

Het was den Duitschers er met hun duikboot-aktie niet in de laatste plaats om te doen ,arbitrage uit te lokken, waarbij dan het « uithongeringsplan » door Engeland tegen Duitschland in praktijk gebracht, mee in behandeling zou moeten komen en door onpartijdigen, of althans neutralen, als onzedelijk middel zou worden gewraakt.

—

Lansing — na Bryan's aftreden de waarnemende minister van Staat — geniet in de Vereenigde Staten de reputatie een uitstekend kenner van het internationale recht te zijn. Hij werd in 1864 geboren te Watertown in den staat New-York; in 1889 werd hij, na zijn rechtsgelerde studiën te hebben voltooid, tot de uitoefening der praktijk toegelaten. In 1892 droeg de regeering te Washington hem het ambt op van rechtskundige adviseur in het kollege van scheidsrechters, die de moeilijkheden tusschen Engeland en de Vereenigde Staten over de kwestie der pelsrobben in de Bering-zee tot oplossing moesten brengen

Toen over dit punt in 1896 opnieuw kwesties rezen, werd Lansing door zijn regeering aangewezen als voorzitter van een met het oog daarop ingesteld rechterlijk kollege.

Bij de grensregeling tusschen Canada en Alaska was Lansing weer de man, die voor de Unie de onderhandelingen leidde.

Zes jaar later was hij in den Haag lid van het Internationale Hof van Arbitrage en nam daar deel aan de pogingen tot bijlegging der kwesties, gerezen over de kustsvisscherij in het Noordelijk deel van den Atlantischen Oceaan Pas in Maart 1914 werd hij aan het departement van buitenlandsche zaken te Washington aangesteld als adviseur over de kwesties van internationaal recht. Onderminister van Staat is hij dus nog niet lang.

—

De « Nieuwe Courant » schrijt :

Reuter seint opnieuw aan eenige bladen geruchten over de beweerde vredesaktie van den heer van Gheel Gildemeester, in Amerika. Wij kunnen uit de beste bron verklaren, dat deze beweringen niet op den geringsten grond van waarheid berusten, dat de heer van Gheel Gildemeester uitsluitend voor partikuliere zaken in Amerika is en alle plannen die hem worden toegedicht even onjuist zijn als de overige Reuterkommentaren in bedoelde telegrammen.

—

Sommige Duitsche bladen beoordeelen het aftreden van Bryan anders dan men zou verwachten. Gaat Bryan niet heen omdat hij het niet eens is met president Wilson en wil deze niet krachtdadig tegen Duitschland optreden?

Zoo schrijft de « Tägl. Rundschau » : « Als de heer Bryan het met zijn ontslag ernstig meent en dit niet als een middel om op Wlson pressie uit te oefenen, heeft ingediend, om naar Salandra's voorbeeld als overwinnaar terug te keeren, dan kunnen wij zijn verdwijning van het schouwtooneel slechts met voldoening begroeten ; want hij was onze vijand en Engeland's vriend. Zijn ideaal is de vrede op aarde, maar de vrede onder Engelsch-Amerikaansche opperheerschappij, onder welke de volken van den tweeden rang, waartoe wij Duitschers behooren, als beschermde, zelfvoldane en bruikbare « ondervolken » zich in hun bestaan moeten verheugen en zich geleidelijk ontwikkeln. »

Het blad neemt aan, dat Bryan zijn ontslag heeft ingediend, omdat hij op een afbreking van de diplomatieke betrekkingen met Duitschland, zoo niet op een oorlogsverklaring aanstuurde. « Als het verleend wordt, besluit de « Tägl. Rundschau » zou dit een teeken zijn voor de mogelijkheid van een verbetering van de Duitsch-Amerikaansche betrekkingen, waarin wij ons zouden kunnen verheugen. Anders zien wij ook de andere mogelijkheid met gelatenheid onder het oog. Hoe de teerling ook valle, de duikbootoorlog wordt voortgezet. »

De « Vossische Ztg. » zegt aan het slot van een artikel : « Juist op het tegenwoordige oogenblik is het aftreden van Bryan meer dan de terzijde stelling van een onvoldoend voor zijn post berekend man. Misschien zal Amerika's buitenlandsche politiek van nu af aan minder Engelsch zijn. Daarom wordt zij stelling nóg niet Duitsch, ook niet Duitsch-Amerikaansch, maar, naar te hopen is, Amerikaansch. Dat zal van meer belang zijn dan de opstelling van welke nota ook. »

Stadsnieuws

Voor het kind van den soldaat. — Het feest welk Zondag laatsleden, plaats had in de « Cantine Economique », Lamorinièrestraat, 16, heeft de som van 1079 fr. opgebracht, van deze werd eene som van 800 fr. gestort voor het werk « Het kind van den soldaat », het overschot zal dienen tot het verlichten van den ongelukkigen toestand onzer krijgsgevangenen in Duitschland.

Het Komiteit aanziet het als eene plicht al de liefdadige personen die tot het welgelukken van dit feest hebben medegewerkt, uiterharte te bedanken.

De beste PALING eet men nog altijd in het
HOTEL WAGNER
Hotel van eersten rang
Kunstlei, n° 1, bij John CASSIERS
Het koffiehuis en de spijszaal zijn luchtig en ruim. Nergens krijgt men een fijner glas gerstenbier.

Poging tot diefstal. — Donderdag nacht bemerkte de politie eenen persoon die langs de koolkelderopening van het huis, Isabellalei, 25, waarvan de bewoners Van Gelder, afwezig zijn, binnendrong. De agenten betrapte den kerel in den kelder. Hij had reeds eene opening in de deur gemaakt om in de keuken te komen. De kerel is zekere J. Cr., oud 45 jaar, wonende Boudewijnstraat. Hij werd opgesloten.

A LA BOULE ROUGE — In 't groot
Vernis, Verwen, Borstels
VLIEGENVANGERS
Ontsmettingsprodukten
Jean LIMBEROPOULOS
100, Diepestr., Antwerpen

Aanhoudingen. — Donderdag avond werd zekere L. C..., dokwerker, uit de Brusselstraat, aangehouden. Deze persoon had uit een huis der Tolstraat, ten nadeele van heer Genders, wonende te Hoboken, een rijwiel gestolen.

Men DRINKT NOG ALLEEN
ECHTE SCHOTSCH ALE
in BASS TAVERNE, bij M. Leon Caliens, De Keyserlei.
Insgelijks gekend voor goede GEUZEN- EN KRIEKENLAMBIC, en fijne MOKA.

Diefstallen. — Ten nadeele van heer Van der Meulen, Brusselstraat, 23, robberde men 250 kilo haver.

— In het huis, 35, Van Breestraat, robberden onbekenden ongeveer 80 kilo lood.

— In het ledigstaande huis, Willem Ogierplaats, 1, hebben dieven erg huis gehouden. Al de zink der daken, afloopbuizen, koperen kranen, enz., werden er gestolen. Om de buizen te kunnen afsnijden, braken zij zelfs de muren open.

— Kwaaddoeners drongen in het tijdelijk onbewoond huis, Gretrystraat, 2, waarvan de eigenaar, heer Reinhold, nog in den vreemde verblijft. Tot heden heeft men de verdwijning van drij kostbare schilderijen vastgesteld.

Rechterlijk Nieuws

ANTWERPSCHE RECHTBANKEN OP 10 EN 11 JUNI

Het laat zetelen der 5e Strafkamer gisteren verninderde ons tijdig onze aanteekeningen aan het blad te laten geworden. Bij de ongunstige voorwaarden waarin blijkens algemeene en nooit verhoorde klachten, het lokaal is ingericht, lijkt dit onverschoonlijk, en de voorvallen welke, naar ons bericht van gisteren, een groote opschudding teweeg brachten, moeten ditmaal, zonder eenige tegenwerping mogelijk, de hoofden der Rechtbank tot het vast besluit voeren om tijdens den zomer, de zitting nooit over den middag te rekken.

Drie uur lang in zulk abominabel verblijf te moeten overbrengen, is al veel te veel !

Ziehier het bijzonderste wat er van de beide zittingen welke wij heden bijwoonden, te vermelden is :

Een onverwachte vervolging, in dezen ongelukkigen tijd, is zeker eene voor **aanzetting tot werkeloosheid,** met bedreigingen nog al !

Te Wyneghem is 't voorgevallen. Een socialistisch propagandist zou daar de menschen die a rato van anderhalven frank daags een aardappelveld voor rekening van de gemeente bewerkten, aangezet hebben om de spade daarheen te smijten, omdat er minder, veel minder, dan in de stad betaald werd.

Substituut Boucquey vroeg strenge straf, en advokaat Serigiers pleitte dat de propagande vrij is ; in het onderhavig geval, voegde hij er bij, heeft men met een welgemeend werkmansvriend te doen.

De werkmansvriend, die reeds zes weken preventieve gevangenis heeft ondergaan werd nochtans tot 1 maand gevang veroordeeld.

Medeplichtigheid aan **ontvreemding van steenkolen** aan de Werf was ten laste van een voorloopig aangestelden kaai-agent. Deze loochende met energie ; de 5e Kamer, ingaande op de verklaringen van eenen « burgerpolies » veroordeelde niettemin tot 7 maand gevang. 't Feit viel op 31 Maart voor.

In eene kazerne waar zij volgens requireering van de militaire overheid op den buiten moesten gaan werken, zouden die arme menschen **geplunderd** hebben — en waar kwam het eigenlijk op neer? Een hunner had espadrilles aan. Een soldaat die het zag, had er medelijden mee, en ried hem aan om tusschen hoopen schoenen, die daar lagen, eens te zien of er niets bij was voor hem.

En de drie mannen hadden schoenen gepast, — doch daar bepaalden zij zich bij. Zij namen geen schoenen ; doch een kunner had een kleedingstuk boven een paar dier schoenen geworpen. Doch dit kan ook bij toeval gebeurd zijn.

Advokaat Palmans pleit dat er in 't ergste geval geen diefstal of zelfs geen poging tot diefstal bestaat : hoogstens een voorbereidende daad, die niet een bewijs van het misdrijf kan daarstellen.

Daar heeft de Rechtbank zich niet mee vereenigd, doch de betichten zijn toch ontsnapt aan straf. De Rechtbank oordeelt dat de betichting van aard is om enkel een politiestraf tot gevolg te hebben, maar dat het termijn gedurende hetwelk een politiestraf toegepast kan worden, — 6 maanden, — verstreken is, en dientengevolge komen zij vrij.

Eene dame van de Burchtgracht, vervolgd wegens begunstigen van **ontucht van minderjarigen,** — er waren 18 jarige meisjes, — wordt na zitting bij gesloten deuren, veroordeeld tot 1 jaar gevang en berooving van burgerlijke rechten.

In eene straat van het Zuid stond achter een huis dat door eene bom gedeeltelijk vernield werd, een paviljoentje, waar een inbreker een bezoek bracht. Hij had willen zien of er daar ook niets aan overkomen was en nam als souvenir van zijn doortocht een en ander mee. Hij wordt veroordeeld tot 6 maand gevang.

Onze Maatschappijen

Kring der Westvlamingen. — Het bestuur van dezen kring zond den volgenden omzendbrief aan zijne leden :

Geachte heer en medelid,

Volgens ons reglement, moet telkenjare in de maand Juni, de helft van ons bestuur herkozen worden. Eenigen zijn nog uitlandig, andere zijn aan de gevechtslijn ; daarom stellen wij voor de toepasing van dit reglementsartikel te verdagen tot betere tijden, tot wanneer wij allen terug bijeen zullen gekomen zijn.

Derhalve verzoeken wij U tot onze algemeene vergadering, welke wij zullen houden op Zondag 13 Juni om 8 ure (B. T.) 's avonds in ons gewoon lokaal « Antwerpsch Koffiehuis », Van Straelenstraat, 6.

Dagorde : Onze herkiezing. Aanneming nieuwe leden. Ons Steunfonds. — Invordering en onderstand. Mededeelingen over onze geboortestreek. Boekenverloting.

Dat iedere Westvlaming het zich ten plicht rekene, die alleszins belangrijke vergadering bij te wonen, daarenboven kan U een schoon boekdeel ten deele vallen, namelijk « Geschiedenis van Dixmuide » door ons medelid Heer Rob. Pieters, die ons dezelve terhand stelde, en waarvoor wij hem terloops van harte dank zeggen !

Wij maken van deze gelegenheid gebruik om onze leden in 't algemeen te bedanken voor de milde ondersteuning die zij ons lieten geworden, eenigen echter moeten wij nog aanwakkeren ; men kan nog altijd inschrijven in 't lokaal of bij een bestuurlid.

Ons steunfonds kwam reeds ten goede aan eenigen der onzen ; dat ieder het zijne bijdrage, hoe gering het ook moge wezen.

Op eene talrijke opkomst rekenende, bieden wij U de verzekering onzer erkentelijke gevoelens.

Yankee Club. — Zondag 13 dezer te 6 1/2 u. 's avonds (Belg. tijd) koncerto en vertooning ten voordeele van « Het kind van den soldaat » en het « Invaliedenhuis », in het lokaal « De Kuip », De Coninckplein, 13, den leden, familie en kennissen aangeboden.

Antwerpsche Kring voor Neerhofdierenteelt. — Zondag 13 dezer gezellige bijeenkomst te 11 u. in het lokaal « Witte Leeuw », Kunstlei, 4, waar eene bespreking over den teelt in de toekomst zal plaats hebben.

Pensioenkas 6e wijk. — De maandelijksche storting heeft plaats op Zondag 13 dezer van 11 tot 12 u. (B. T.) in het lokaal Provinciestraat, 112.

Voor de Invalieden. — Zondag 27 dezer te 7 1/2 u. (torenuur) liefdadigheidsfeest in de feestzaal « Van Wezenbeke » ingericht door den muziekkring « Verdi » en de « Vriendenclub ».

Vereenigde Liberale Oudleerlingenbonden. — Zondag 13 dezer te 10 1/2 u. 's morgens zeer belangrijke vergadering in het lokaal « De Vos » Groote Markt, 13. De bestuurleden van bonden 3, 4, 7, 8, 11, 13, 17 en 20 worden verzocht tegenwoordig te zijn.

Zondag 4 Juli grootsch schoolfeest in « El Bardo » den laureaten van Meisjesscholen 1, 11, 21 en Jongensscholen 3, 13 en 23 aangeboden.

Liberale Volksbond. — Zondag 20 dezer groot kunstkoncerto in de feestzaal « Conscience » Lange Kievitstraat.

Oudleerlingenbond school 7. — Zondag 18 Juli in den schouwburg « El Bardo » prachtig liefdadigheidsfeest ten voordeele van « Het kind van den soldaat », « Onze Invalieden » en de « pakjes voor de krijgsgevangenen ».

De Vereenigde Kraanbedienden. — Zondag 13 dezer buitengewone algemeene vergadering te 4 u. (torenuur) in het « Nederlandsch Koffiehuis », St-Jansplaats 10-11.

Te 3 u. (torenuur) bestuurvergadering.

Verbroedering der Vlaamsche Tol- en Accijnsbedienden. — Zondag j.l. had dit machtig Vlaamsch strijdend korps wederom een prachtig liefdadigheidsfeest ingericht in den schouwburg « Eldorado » ten voordeele van zijne krijgsgevangen leden in Duitschland.

Zeer veel volk was opgekomen en van het begin tot het einde der gezellige bijeenkomst heerschte de beste stemming.

Liberaal Jongensgenootschap 8e wijk. — Donderdag 17 dezer te 8 u. 's avonds (B.T.) zeer belangrijke bestuurvergadering ten lokale Schilderstraat, 18. Dagorde 1. Footballclub ; 2. Prijsuitdeeling ; 3. Ledenkaarten ; 4. Bestuurherkiezing.

Oudleerlingenbond van school 4. — Zaterdag 12 dezer vergadering voor de bestuurleden om 8 uur (B.T.) Zeer belangrijke dagorde.

Zondag 13 Juni, van 8 tot 10 uur 's avond (B.T.) prijsschieting op de ton, voor de leden en hunne damen. Twee prachtige prijzen zijn te winnen : een dozijn kunstportretten voor het lid en eene breloque voor de dame.

Om 2 1/2 u. 's namiddags speelt « Onze Jongens I » zijn match voor de schaal « Union Sparta » op N. 75 der dokken. De leden zijn verzocht dezen match bij te wonen.

De Maatschappij « Avicultura » stelt ter beschikking zijner leden eene partij maïs. De leden welke verlangen maïs te bekomen, wenden zich schriftelijk aan het sekretariaat : 129 Paleisstraat, vóór 20 dezer. De prijs is 35 fr. per 100 kgr. en per minstens 50 kgr. Men is verzocht het getal pluimgedierte op te geven.

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

Overlijdens van 11 Juni 1915

Mannelijk geslacht : H. Van der Voordt, magazijnbediende, 23 jaar, Potgieterstraat, 2. — J. Van der Haegen, boekbinder, 63 jaar, echtg. van A. Van Hest, Hobokenstraat, 10. — G. Guesnet, z. b., versierd met het burgerkruis van 1e klas, 83 jaar, echtg. van H. Van der Plassche, Lange Herenthalsstr., 70.

2 kinderen beneden de 7 jaar. — 1 doodgeboren.

Vrouwelijk geslacht : M. Verhaaren, 41 jaar, echtg. van L. Mareels, Kloosterstraat, 74.

1 kind beneden de 7 jaar. — 1 doodgeboren.

Overlijdens : Mannelijk geslacht, 6 ; Vrouwelijk geslacht, 3. Totaal : 9.

Geboorten : Mannelijk geslacht, 5 ; Vrouwelijk geslacht, 3. Totaal : 8.

Sport Echo

WIELRIJDEN

Velodroom van Boom

Zondag 20 Juni ,belangrijke 3 urenkoers, voor beroepsrenners en onafhankelijken ; de koers wordt geloopen op Amerikaansche wijze en de renners gekoppeld, een beroepsrenner met een onafhankelijke. Men spreekt reeds van De Belder-Van Camp, Spiessens-Van Heyneghem, de deelname van Apostel, Van Migro, Claes, is verzekerd. Toekomende week geven wij de volledige lijst der deelnemende ploegen. Alles voorspelt een puik openingsnummer.

Velodroom van Hemixem

Zondag 13 Juni zullen er op de Velodroom van Hemixem koersen plaats hebben voor beginnelingen, in series en finaal. Iedere beginneling kan inschrijven.

—

VOETBAL

Cercle Sportif Berchem

Zondag l.l. traden op ons terrein weder onze vier elftallen in match op. Ons eerste elftal ving aan, voor de schaal Albert, en kon eene overwinning aanstippen van 5-0 tegen Belgica I, uitslag welke Woensdag l.l. door het bestuur van Albert F. C. werd goedgekeurd.

Ons dapper tweede elftal behaalde hare vierde overwinning voor de schaal Union-Sparta, ditmaal tegen Antwerpsche Voetbal Vereeniging, met 3tegen 1. Het derde elftal moest, na een hardnekkigen strijd,het onderspit delven voor het veel sterkere 2de elftal van Tubantia F. C., met uitslag 0-4. Ons vierde elftal konden wij niet dan geluk wenschen voor zijn kranige houding tegen het eerste elftal van Torpedo F. C. ; de uitslag Cercle IV 0—Torpédo I 1 bevredigde ons ten zeerste.

—

Rond Brussel worden twee groote liefdadigheids-matchen aangekondigd. De eerste voor Maandag 14 Juni, op het terrein te Ukkel.

Union-St-Gilloise stelt daar op : Leroy ; Timerman en Bessemans ; Adelson, Thys en Pirette ; Heyman, Coppez, Meyskens, Musch en Hebdin, tegen eene gemengde ploeg, bestaande uit : Van Melderen (Antwerp); Mahy (R.C.B.) en Van der Cammen (D.C.B.) ; Tasson (R. C.B.), Moucheron (D.C.B.) en Bauwens (D.C.B. ; Bessens (D.C.B.), Beerman (D. C.B.), Brébart (D.C.B.), M. Versé (S.C. A.) en Bee (C.S.Verviers).

Heer Barette is scheidsrechter. De strijd neemt aanvangt ten 4 1/2 ure.

Op Zondag 20 Juni, tweede match, op Excelsior. Na de loopkoersen komt Union St-Gillois uit tegen eene gemengde ploeg Daring-Racing, bestaande uit : Van Melderen ; Van der Cammen en Mahy ; Van Hoorden, Moucheron en Blindemans ; Bee, Mathot, Brébart, Piron en Bessems.

HONDENSPORT

Whippets-koersen

Morgen Zondag, ten 3 ure (Belg. tijd) op het hippodroom te Hoboken (Moretusburg), groote whippets rennen (4de koersdag), met de medewerking der Whippeting Club Anversois. 28 renners zullen de acht koersen betwisten, waaronder een voor greyhounds en een voor barzois.

ZWEMMEN

Belot gesneuveld

De beroemde Fransche zwemkampioen Belot sneuvelde nabij Arras.

BOKSEN

Tommy Burns-Parky Flynn

Deze beroemde licht-zwaargewichten ontmoeten elkaar op 18 Juli a.s. op 20 rounds te Los Angelos voor eene beurs van 62,500 franks, verder een deel der ontvangst, op 75,000 fr., en de cinemapremie op 25,000 fr. geschat.

Burns is voldoende bekend, terwijl Flynn door zijn lichte overwinning op Joe Jeannette vóór een drietal jaren vermaardheid verwierf.

BILJART

Inman Engelsche kampioen

Inman overwon Stevenson met 250 punten in de partij, op 18,000 punten, voor 't Engelsch kampioenschap.

BLANCO ZEEPPOEDER

Is voordeelig voor het linnen, geeft dit een helder witte glans en wascht het linnen zonder moeite of arbeid.
KOST SLECHTS **20 Cmen** het pakje

In 't Groot : CONSTANT FLOREN, Beggaerdenstraat, 8, Antwerpen.

GEHEIME ZIEKTEN
WATERORGANEN
BLAAS-NIEREN
20 JAREN BIJVAL

De WITTE CAPSULEN van Dr Davidson genezen radikaal zonder werkverletting, op allen ouderdom en bij beide geslachten, alle ziekten en inflammaties der waterorganen, Blaas en Nieren, Pisbuisverengingen, Lendepijnen, steen, troebele, pijnlijke of brandende waters, spoed. Nooit geene mislukking, zelfs bij de ouderlingen en in de ergste gevallen.
3.00 fr. de doos. Apotheken, 15 rue des Croisades, Brussel: De Beul, 57, Lange Nieuwstraat, en Brodenraedt, Charlottalei, 2, Antwerpen. 61

Oude Gazetten
SCHOONE, GROOTE EN STERKE OUDE GAZETTEN TE KOOP ROODESTRAAT, 44, ANTWERPEN TEGEN 20 CENTIEMEN DE KILO

HET HUIS VAN VERHUIZINGEN
Ed. VAN HEETH
Nationalestraat, 138, Antwerpen
heeft de eer te berichten aan het Publiek, getroffen door de oorlogsgebeurtenissen, dat het beschikt over magazijnen gezegd « Garde Meubles » en dat het zich aanbeveelt aan zijne welwillende aandacht. Al de zaken zullen afgehandeld worden aan de prijzen en voorwaarden van het Syndikaat der Verhuizers. — **Verhuizingen voor de Stad, de Provincie en het Buitenland.** — Telegram adres: « Continent ». — Telefoon 4701. 84

Centraal Wisselkantoor
50, MINDERBROEDERSRUI
INKOOP VAN VREEMD GELD
HOOGE KOERS 184
HOLLANDSCH GELD, zilver, fr. 2.28
» » papier, » 2.30
Wij nemen ter incasso de ingetrokken Hollandsche Zilverbons
ALLE LOSBARE
COUPONS

PALATINAT
CARNOTSTRAAT 4
met
Piet JANSSENS
ZATERDAG 12, ZONDAG 13 en MAANDAG 14 MEI
's Zondags 2 maal "DE KLAUW" om 6 en 9 uren (B. T.)
BUITENGEWONE VERTOONINGEN
IN **DE KLAUW**
Mimisch drama in één bedrijf door J. Sartène. - Vertaling van Arie Van den Heuvel.
Orkest ANTVERPIA, onder de kundige leiding van den heer FALK
Inkom : 's Zondags 0.30 — 's Zaterdags en 's Maandags 0.20
De grootste Cinema Schouwburg der Stad
Buiten alle mededinging 355

WIJ VERKOOPEN
VAN VOLLENHOVENS' EXTRA STOUT
VAN DE
Brouwerij DE GEKROONDE VALK
— 10 maal bekroond —
DEMEYST-VAN LOO
11, Augustijnenstraat, 11
ANTWERPEN.
per flesch en per fust

Meubelmakers Schrijnwerkers Aannemers
schaft U het noodige aan in EIK & MEUBELHOUT tot zeer billijke prijzen in het magazijn
G. MAELFEYT
COBURGSTRAAT, 26 (Zuidstatie)
Open alle werkdagen van 7 1/2 's morgens tot 5 uur 's namiddags. 261

Hendrik Dullaert
2, BURGERWELZIJN, 2
Werkhuizen:
90, GASSTRAAT, 90
AANNEMING
van
BOUWWERKEN-TIMERWERK
SCHATTINGEN
Gelast zich met het onderhoud van huizen 322

G. Ballintijn & Cie
ALHIER TE ANTWERPEN
PAARDENMARKT, 39
PELIKAANSTRAAT, 38
BREDABAAN, 35

Groene Zeep Iste kw.	0.75
» » 2de »	0.65
Bitterpeeën	0.50
Cristallisé	0.68
Rapsé	0.70
Maïs	0.65
Kiekeneten	0.34
Azijn	0.25
Duiveneten	0.65
Koffie gem.	0.75
» heele boonen	2.30
Zout	0.07
Salaadolie	2.15
Kiekeneten voor jonge kiekens	0.35
Rijst	1.00
Stukken Zeep	0.20

GOEDKOOP EN GOED 356

POPPEKEN
52, Diepestraat, 54
ANTWERPEN
De Pret-Van den Bergh
Kindskorvengoed
HOEDEN - MANTELS
VOLLEDIGE KINDSKORF
50 stuks voor 21,75 Frs.
DOOPMANTEL - KLEED - HOED inbegrepen. 333

Vlaamsche Bedden
zijn schooner, sterker en goedkooper dan
Engelsche Bedden
alleen verkrijgbaar
HANDELSTRAAT, 65
Gewaarborgd 316 tegen alle gebreken

Hollandsche Margarine
1ste kwaliteit, in pakken van 1 kilo, aan fr. 1.85 per kilo met kas van 25 pakken genomen.
Echte Vlaandersche BITTERPEËEN
in zakken van 50 kilo aan fr. 53 per 100 kil.
CRISTALLISÉ SUIKER
aan fr. 66 per 100 kil.
Te verkrijgen in het *Café « BONTE OS »* — Nr 79 — ONDERWIJSSTR. 329

POSTZEGELS
van België, ongebruikt of gebruikt; van Congo, alsook van alle landen, en verzamelingen koopt Piroth, Vleminckxveld, 99. 310

Verhuiswagens
van alle grootten en alle prijzen, per uur en overeenkomst. 317
De Eendracht
Paleisstraat, 114

MEUBELEN UITVERKOOP
Massief eiken- en mahoniehouten eet- en slaapkamers, fr. 250 (waarde fr. 500). Salons Sac Arabe, fr. 60. Chaise-longue, fr. 18. Eiken salontafels, fr. 14. Eiken stoelen, fr. 6., alsook Spiegelkassen, Spiegels, Kenkenkassen, enz.
76, LANGE KIJKVITSTRAAT
(bij de Pelikaanstr.)

AARDAPPELEN
Aangekomen
100.000 kilos
Voordeelige prijzen.
Te bevragen bij
BASTIAENSSENS
Stadswaag, nº13
ANTWERPEN 347

VROEDVROUW
1ste diploma, 20 jaar praktijk, gewezen bestuurster van het Moederhuis. Vertreging behandeling, 10 fr. Pensioen en alle tijdstippen. Raadplegingen. Geheimhouding. Men spreekt Duitsch.
14, *rue de la Rivière, Brussel-Noord* (80

Matrassen
Engelsche Bedden
Groote tekoopstelling van MATRASSEN, pluimen- en windhaar-bedden. Steeds 500 kompleete Engelsche bedden in voorraad. — Vluchtelingen en door den oorlog geteisterde personen hebben groote vermindering op alle aankoopen. — Onze werkhuizen zijn speciaal ingericht voor het maken met garantie en herstellen van metalen ressorts in alle matras.
Den Welmolen
HOOGSTRAAT,, 18
Men zendt ook naar buiten 69

RESTAURANT
4, Prinsstraat, 4
nabij de St-Jacobskerk 397
ABONNEMENT
Middag- en avondmaal 55 fr. Bier inbegrepen.

SOLDE! SOLDE!
Uitverkoop van eene schoone en groote partij Meubelpapier, zie uitstalling. Men gelast zich met behangen en garnieren. Huis gesticht in dezelfde straat sedert 1885, gekend om zijne vaste prijzen ook om zijne beste en schoonste keus van onbreekbare caoutchouc tafel toilecirées in alle kleuren. Leverancier van hotels en feestzalen. In het Soldenhuis van Meubelpapier bij FRANS EVERS. Let wel op Nr 21 en Naam
21, Begijnenstraat 336

Wordt gevraagd
1, 2 of 3 exemplaren van het boek « De Zeewachter », roman naar het Fransch van Elise Berthet, door H. Haerynck. Schrijven: 24, Mechelsche straat, Brussel. 10

GROOTE AANKOMST
van Thé, Cacao, Confitures, Kaneel, Chocolade, Perensiroop, Pickles, zelfrijzende bloem, enz.
Edw. LEYS Zoon
14 *Beloogingstraat* 14
Borgerhout. 346

Institut Rachor
Lange Nieuwstraat, 10
(Beurs)
Bijzondere afdeeling vr Jongelieden en Jonge Juffers
Snelschrift-Schrijfmach. Boekhouden-Talen 359

HET HOLLANDSCH HANDELSHUIS
Groote Markt, 32
blijft het ware adres voor het echt HOLLANDSCH PLANTENPRODUKT ter vervanging van natuurboter, ook *lekkere koffie en bitterpeeën.*
Bijhuizen:
Drie Koningenstr. 33
Berchem
let goed op nr 33
en
St-Gummarusstraat 7
let goed op nr 7
(nabij St-Jansplaats)
Hier ook verkrijgbaar *gegarandeerde zuivere Hollandsche Roomboter.*
Dagelijks *versche boltermelk*, aanbevolen door de HH. geneesheeren.
Alles beste waar aan de laagste prijzen.
Voortverkoopers genieten aanzienlijke vermindering.
Men bestelt ten huize 361

Vraagt te koopen
een FOTO-TORSTEL in goeden staat. Prijs opgaat, schr. M D E bur. blad.

Te koop gevraagd
broeimachien 3 of 400 eieren. Schr. met opgave van prijs. T.F., bur. blad. 110

Eau de Mélisse
des carmes de Pûteaux
het meest vermaarde van allen
Eenig, steeds onfeilbaar geneesmiddel.
ONOVERTREFBAAR tegen beroerten, zwaktens, pijnlijke spijsverteringen, hoofdpijn, tandpijn, bewusteloosheden, enz.
— De Flesch: fr. 1.25 —
Te verkrijgen in alle apotheken van het Land.
Hoofd-depot voor het verkrijgen in 't groot: Laboratoire Thiesen « Bruxelles-Midi ».
Voornaamste depothouders: ANTWERPEN: Breedenraedt — De Beul. — G. Maquinoy, droguerie. — BRUSSEL: Christiaens. — GENT: Depannemaker. — LUIK: Kramer, Goffin et fils-Tummers. 172

GROSSISTEN en WINKELIERS
Sunlight en andere zeepen, Boonen, Havermout, Geperelde gerst, Bougies, Olijf-Sla- en Lijnolie. Beste en goedkoope margarine. Goede gebrande koffies van af 1,60 fr. de kilo. Ongebrande koffies. Alles aan lage prijzen.
FAMILIERSTR., 18 343

Meubelen
Totale Uitverkoop
5 eetkamers, massief eik en massief notelaar, bestaande uit 2 buffetten, spiegel, tafel, 6 stoelen, 250, 300 350, 400, 500 fr., waarde tot 900 fr.; 5 slaapkamers, massief eik, mahonie, notelaar, bestaande uit spiegelkas met 2 en 3 deuren, groote lavabo, bed met ressort, nachttafels, drooger, 250, 275, 300, 325, 350 fr., waarde tot 750 fr. Ook enkele stuks eiken buffetten 40, eiken spiegels 25 fr., eiken tafels 25 fr. Salongarnituren 75 fr. Porte-manteaux 10 fr.
89, Paleisstraat, 89
hoek St-Laureysstr., over 't Policiebureel. 360

Tentoonstelling van Schilderijen
VAN EERSTE ORDE
Van 10 tot 5 uur (Belgisch uur)
in de zalen:
BUYLE, Meir 129
WYNEN, Meir 47
Bestuur: Guillaume CAMPO
Schatter van assurantiën of verdeeling van goederen bij sterfgevallen

STADGENOOTEN! Steunt onze nijverheid, dan helpt gij ons volk aan werk. Wij voor die menschen op dit oogenblik betoo... brood. Laat daarom, tegen lage prijzen, u... damesm. en heerenkleedingstukken, bloes... paigeoirs, mantels, pardesems, alsook uwe ... pijlen, dekens, stoven, wollen, zijden, rep... en tullen gordijnen WASSCHEN of VERWE... in de STOOMWASSCHERIJ
A. VAN WEEREN
Was vóór, tijdens en na het bombardement n... gesloten. — Mechelsche steenweg, 93; Kastel... pleinstraat, 67; Kunstlei, 22; Vondelstraat, 3 en ... Gemeenteplaats, Hoboken. 109
ROUWZWART IN 12 UREN
TAPIJTKLOPPERIJ
Gebrevetteerd door Z. M. den Koning der Belgen

AANBIEDING van Goedkoope Publiciteit in Het Vlaamsche Nieuws
Het meest verspreid Vlaamsch dagblad door geheel België
VOOR ALLE PUBLICITEIT IN BRUSSEL WENDE MEN ZICH PLACE SAINCTELETTE, 29.
Aanzienlijke vermindering tijdens den duur van den Oorlog
Handelaars, Aankondigingen in
HET VLAAMSCHE NIEUWS
leveren altijd eenen goeden uitslag op.

ROOKT HET BESTE
Sigarettenpapier l'AURORE
Winkeliers kunnen het bekomen bij
M. NEVEJANS, 2, Keizerstraat 361

AAN DE
Heeren Metaalbewerkers
Laat uwe vijlen en raspen herkappen bij:
JOS. OTTELOHE-DE VRE
3, Van den Nestlei, 3, ANTWERPEN
Groote keus van nieuwe VIJLEN en RASPEN 324

DE ELLENDIGEN

DOOR

Victor HUGO

Thénardier knipte met de vingers alsof een plotselinge gedachte bij hem opkwam.

— Maar, hoe hebt ge gedaan, kameraad, om ginds uit den modderpoel te komen? Ik heb er mij niet in durven wagen! Ba, ge riekt niet lekker.

Na eenig zwijgen, voegde hij er bij:

— Ik vraag u, maar gij hebt gelijk niet te antwoorden. 't Is goed wanneer men voor den rechter van instruktie staat; bovendien, als men volstrekt niet spreekt is men niet in gevaar te luid te spreken. Om 't even, hoewel ik uw gezicht niet zie en uw naam niet ken, zoudt ge u vergissen, zoo ge meent, dat ik niet weet wie ge zijt en wat gewilt. Ik weet het. Gij hebt dien heer om 't leven gebracht en nu zoudt ge hem ergens willen wegmoffelen. Ge hebt de rivier noodig, de groote verbergster van verkeerdheden. Ik zal u uit de verlegenheid helpen. Een ouden jongen te helpen is mij een genoegen.

Terwijl hij Jean Valjeans stilzwijgendheid goedkeurde, poogde hij blijkbaar hem te doen spreken. Hij stiet hem met den schouder, om zijn gezicht van ter zijde te zien, en sprak zonder echter zijn stem luider te verheffen:

— Van den modderpoel gesproken, ge zijt zeer dom geweest. Waarom hebt ge er den man niet ingeworpen?

Jean Valjean bleef zwijgen.

Thénardier hernam, terwijl hij het vod, dat hem tot halsdoek diende, ontrok, een gebaar dat hem iets van de deftigheid van een ernstig man gaf:

— Trouwens, ge hebt misschien verstandig gehandeld. Morgen zouden de werklieden, die het beschadigde moeten herstellen, waarschijnlijk den doode vinden en men zou van 't een tot het ander op het spoor komen en u uitvinden. Er is iemand in het riool geweest. Wie? Waar is hij er uit gegaan? heeft men hem er zien uitgaan? De politie is zeer slim. Het riool is verraderlijk en klaagt u aan. Zulk een vond is een zeldzaamheid, het wekt de aandacht; er zijn weinig lieden die zich voor hun zaken van het riool bedienen, terwijl de rivier aan iedereen behoort. De rivier is het ware riool. Na verloop van een maand wordt de man in de netten te Saint-Cloud opgevischt. Nu, wat maakt dat uit? 't Is een kreng! Wie heeft dien man gedood? Parijs. En de justitie doet zelfs geen onderzoek. Ge hebt wèl gedaan.

Hoe spraakzamer Thénardier was, des te stommer was Jean Valjeean. Thénardier stiet hem opnieuw tegen den schouder.

— Laat ons den koop sluiten. Laat ons deelen. Ge hebt mijn sleutel gezien, laat mij uw geld zien.

Thénardier had een wild, woest, gluipend voorkomen, sprak eenigszins dreigend, maar toch vriendelijk.

't Was zonderling, Thénardiers bewegingen waren niet natuurlijk; hij scheen niet geheel op zijn gemak; hoewel niet op geheimzinnigen toon, sprak hij echter zacht; nu en dan legde hij zijn vinger op zijn lippen en fluisterde: « Stil! » Het was moeilijk te raden waarom. Er was hier niemand dan zij beiden. Jean Valjean dacht dat misschien andere bandieten in een naburigen hoek verborgen waren en Thénardier liever niet met hen wilde deelen.

Thénardier hernam:

— Laat ons tot een einde komen. Hoeveel had de doode in zijn zak?

Jean Valjean tastte in zijn zakken.

't Was, zooals men zich herinnert, zijn gewoonte altijd geld bij zich te hebben. Zijn treurig leven, dat immer tot hulpmiddelen gedoemd was, verplichtte hem hiertoe. Ditmaal echter was hij zonder geld. Toen hij den vorigen avond zijn uniform van nationale garde aantrok, had hij, in treurige gedachten verdiept, zijn portefeuille vergeten. Hij had slechts eenig klein geld in zijn vestzak. Hij ledigde zijn zakken, die vochtig van het slijk waren, en legde op den vooruitspringen kant van den muur een gouden louis, twee vijffranksukken en vijf of zes koperen sous.

Thénardier stak de onderlip vooruit met een veelbeteekenende draaiing van den hals.

— Ge hebt hem voor weinig geld vermoord, zeide hij.

Hij begon nu heel familiair de zakken van Jean Valjean en die van Marius te betasten. Jean Valjean, die voor alles den rug naar 't licht wilde gekeerd houden, liet hem begaan. Met de gezwindheid van een goochelaar vond Thénardier, terwijl hij den rok van Marius betastte, middel, om, zonder dat Jean Valjean het bespeurde, een lap er af te scheuren en dien onder zijn kiel te verbergen, waarschijnlijk met de gedachte dat deze lap hem later kon dienen om den vermoorde en den moordenaar te herkennen. Hij vond overigens niet meer dan dertig franks.

— 't Is waar, zeide hij, gij hebt niets meer.

En vergetend wat hij gezegd had, van te zamen deelen, nam hij alles.

Hij scheen ten opzichte der sousstukken een oogenblik te weifelen; doch, na eenige overweging, nam hij ze ook, mompelende:

— 't Zij zoo! 't is evenwel al te weinig om er een mensch voor te vermoorden.

Hij nam opnieuw den sleutel van onder zijn kiel.

— Nu, vriend, moet ge hier uit. 't Is hier als op de kermis, men betaalt bij het uitgaan. Gij hebt betaald, ga!

Hij lachte.

Had hij, een onbekende met dien sleutel helpende en hem uit deze deur latende gaan, het zuiver, onbaatzuchtig oogmerk een moordenaar te redden? Wij twijfelen hieraan.

Thénardier hielp Jean Valjean Marius op zijn schouders laden, toen trad hij op de teenen zijner bloote voeten naar het hek, wenkte Jean Valjean hem te volgen, zag naar buiten, legde den vinger op zijn mond, en stond een oogenblik als besluiteloos stil; na gedaan onderzoek, stak hij den sleutel in het slot. De schoot versprong en het hek draaide op zijn hengsels, zeer zacht en zonder gekraak of geknars. Het was duidelijk, dat dit hek en zijn hengsels, die zorgvoldig geolied waren, veel vaker werden geopend dan men zou gemeend hebben. Die zachte draaiing was onheilspellend; 't deed de heimelijke gangen van nachtelijke bezoekers en de stille schreden der misdaad vermoeden. Het riool was stellig de medeplichtige van een geheime bende. Dit zwijgende hek was een dievenheler. Thénardier opende het hek niet wijder dan noodig was om Jean Valjean door te laten, sloot het hek weder, draaide tweemalen den sleutel om, en verdween opnieuw in de duisternis, zonder meer gerucht dan een ademtocht te maken. Hij scheen op de fluweelen klauwen van den tijger te gaan. Een oogenblik later, was deze leelijke Voorzienigheid weer onzichtbaar geworden.

Jean Valjean was buiten.

DERDE HOOFDSTUK

Marius schijnt dood voor iemand, die er verstand van heeft

Hij leide Marius aan den rivierzoom. Zij waren buiten!

Achter hem waren de pestdampen, de duisternis, het afgrijselijke. De gezonde, zuivere, verlevendigde vrije lucht woei hem tegen. Aan alle zijden rondom hem heerschte stilte, maar de bekoorlijke stilte van de ondergegane zon aan den helderen hemel. De avondschemering was gevallen, de nacht kwam, de groote bevrijder, de vriend van allen die een mantel van duisternis behoeven om een foltering te ontgaan. De hemel vertoonde zich als een oneindige kalmte. De rivier ruischte als kussend aan zijn voeten. Men hoorde het gesprek der vogels in hunne nestjes, die elkander in de takken der olmen van de Champs-Elysées goedennacht toeriepen. Eenige sterren, die flauw aan 't azuur dreven, waren alleen voor den peinzer zichtbaar. De avond spreidde over 't hoofd van Jean Valjean alle liefelijkheden van het oneindige uit.

't Was op dat onbepaalde, heerlijke uur, dat noch ja, noch neen zegt. 't Was reeds donker genoeg om op eenigen afstand onzichtbaar te zijn, maar ook nog licht genoeg om van nabij herkend te worden.

Jean Valjean was gedurende eenige seconden onwederstaanbaar door deze verhevene en liefelijke stilte beheerscht. Er zijn oogenblikken, waarin men zich zelven vergeet; de smart houdt op den ongelukkige te kwellen; alles verdwijnt uit de gedachte; de kalmte hult den denker als in nacht, en in de schemering rijzen er sterren in de ziel op, evenals zij aan den hemel oprijzen. Jean Valjean staarde owillekeurig naar dit onmetelijk helder duister, 't welk hij boven zich had; peinzend baadde hij zich in de majestueuse rust des eeuwigen hemels, met geestverrukking en gebed. Toen, alsof het gevoel van plicht tot hem terugkeerde, bukte hij haastig naar Marius, en in den palm zijner hand water scheppende, sprenkelde hij hem zachtkens eenige droppels in 't gelaat.

De oogen van Marius openden zich niet; evenwel ademde zijn half geopende mond.

Jean Valjean herkende Javert.

De lezer heeft ongetwijfeld geraden, dat Thénardiers vervolger niemand anders dan Javert was. Javert was, na zijn onverhoopte ontkoming uit de barricade, naar de prefectuur van politie gegaan, had den prefect in een kort verhoor persoonlijk van alles mondeling verslag gedaan, en toen onmiddellijk weder zijn dienst hervat, die — luidens de bij hem gevonden nota — hem beval een waakzaam oog op den waterkant van den rechteroever bij de Champs-Elysées te houden, die sedert eenigen tijd de aandacht der politie had gewekt. Daar had hij Thénardier ontmoet en was hem gevolgd. Men weet het overige.

(Wordt vervolgd.)